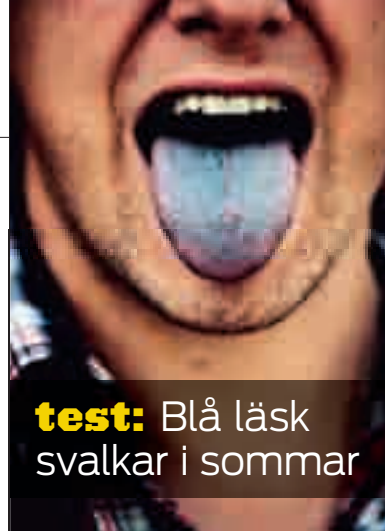

Ta en semesterbild och vinn kameran

Slet av sin biceps – nekas ersättning

test: Blå läsk svalkar i sommar

BYGGNADS arbetaren

15

SIDOR SEMESTER-SPECIAL!

BYGG- SEMESTEREN

– HELIG ELLER FÖRLEGAD?

- Rör inte min byggsemester!
- Jag vill bestämma själv när jag ska vara ledig

BYGGELEVER SKADAS FÖR LIVET

✓ Andreas föll fem meter – hamnade i rullstol
✓ 6 döda och 2 800 skadade ungdomar 2005–2010

NUMMER 9 | 30 JUNI 2011 | www.byggnadsarbetaren.se

Nu slår vi upp portarna

Den 1 augusti öppnar vi på HAKI vår depå i **Göteborg** och har öppet alla dagar i veckan. Tack vare detta har du som kund möjlighet att få ännu bättre service när du behöver snabba och effektiva leveranser av ställningar och väderskydd. Depån på **Södra Hildedalsgatan 3B** är öppen måndag till torsdag kl 7-16 och fredag kl 7-14. Här hittar du ett stort urval av våra standardkomponenter i stål och aluminium till våra ledande system såsom HAKI Universal, HAKI Ram, HAKI Väderskydd och nya HAKI Light.

Varmt välkommen!

Vänd världen rätt.

Skolan ska vara en trygg plats för alla. Ändå utsätts tusentals barn för övergrepp varje dag. En tredjedel av Sveriges skolungdomar känner oro i samband med skolstarten och nära hälften har någon gång känt sig utsatta för kränkningar eller mobbning. Övergreppen river upp sår, skadar självkänslan och sätter spår för livet. Hjälp oss att arbeta för en skola där inga barn känner sig utanför.

Bli Barnrättsskämpe på räddabarnen.se och gör skillnad.

SKADADE FÖR LIVET

16-23 De är bara tonåringar när katastrofen slår till. På tröskeln till yrkeslivet skadas de så svårt att de aldrig riktigt läker. Andreas sitter i rullstol, Linus får hugg i lungorna när han tar i och Jonas lider av ständig värk. De är tre av nästan 3 000 ungdomar som de senaste åren fallit offer för byggbranschens usla arbetsmiljö.

16-23

HENRIK WITT, MARGITE FRANSSON

Linus Pettersson, Jonas Nilsson och Andreas Nilsson berättar om deras fruktansvärda olyckor och om kampen att komma tillbaka.

10-11 BYGGNYTT

Slet av muskel på arbetet

Men AFA håller hårt i försäkringspengarna.

24-27 GRANSKNING

Facket tystnar på VVS-jätte

Förtroendemän lämnar sina poster på Bravida.

SOMMARSPECIAL:

28-31 REPORTAGE

Byggsemestern – helig eller förligad?

"När det är den bästa tiden att bygga, då slår man igen". Det är en av rösterna som ifrågasätter varför semestern måste tas ut mitt på sommaren.

32-33 LISTA

Typerna

Vi listar semesterkaraktärerna vi älskar att skratta åt. Är du en av dem?

34-37 BILD

Drömmarna

Hawaii eller Halland? Vi lät vägbyggarna avslöja sina semesterdrömmar.

39, 49-51

Pysset

Fototävling, dubbelkruss och sudoku.

28-31

MIKAEL WALLERSTEDT

Johnny Eriksson längtar till Rhodos.

10-11

HENRIK WITT

Peter Lindströms biceps slets av på bygget.

- 4 BODSNACK** Varför så tyst om byggolyckorna?
- 8 7 FRÅGOR** 14-åring skriver träffsäkert om bygget.
- 9 BILDEN** Ur kranförarens synvinkel.
- 40 TEST** Bästa läsken i sommar.
- 44 GREJER&GREPP** Så tämjer du skevt virke.
- 52 INBLICK** Information från Byggnads.

REDAKTIONEN:

MISSA INTE!

Recensionen av Ulf Lundells nya platta.

KATARINA CONNHEIM
reporter, arbetsmarknad
08-728 49 87 • 070-627 60 84
k.c@byggnadsarbetaren.se

KENNETH PETTERSON
chefredaktör, ansv. utgivare
08-728 49 70 • 070-607 56 97
k.p@byggnadsarbetaren.se

JOHAN SJÖHOLM
redaktionssekreterare
08-728 49 79 • 070-651 62 59
j.s@byggnadsarbetaren.se

PETER ÖNNESTAM
layoutansvarig
08-728 49 77 • 070-280 25 35
p.o@byggnadsarbetaren.se

CENNETH NIKLASSON
reporter
08-728 49 76 • 070-607 56 92
c.n@byggnadsarbetaren.se

PETER LEANDER
reporter, krim (vik)
08-728 48 53 • 070-245 04 30
p.l@byggnadsarbetaren.se

NINA CHRISTENSEN
reporter, lärlingar, webb
08-728 49 69 • 070-246 87 06
n.c@byggnadsarbetaren.se

MARGITE FRANSSON
reporter, arbetsmiljö
08-728 49 74 • 070-607 56 89
m.f@byggnadsarbetaren.se

JENNY BERGGREN
reporter, arbetsrätt
08-728 49 72 • 070-664 49 00
j.b@byggnadsarbetaren.se

FRÅGAN

Brukar du ta byggsemester? Se reportaget på s. 28–31.

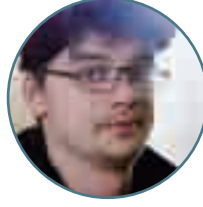
Susanna Taivaloja, 22 år,
isolerrare, Gävle

Nej. Jag gillar att ha olika saker planerade i olika månader. Jag tar en vecka i juni, en vecka i augusti och så vidare och sparar någon vecka. Då har man alltid något att se fram emot.”

Johan Jonsson, 26 år,
vvs-montör, Arnäsavall

Ja. Det beror på hur det faller sig på projektet man jobbar på. Här, på ett rotjobb i Örnsköldsvik, stänger de veckorna 29–30. Jag tycker att det är bra att ha semester på sommaren.”

Marcus Jönsson, 25 år,
plattsättare, Sölvesborg

Ja, jag brukar ta en del, två, tre veckor, under den vanliga semesteren. Jag sparar ett par veckor till vintern så att jag kan åka till solen, senast var jag i USA. Med lite planering så är det aldrig några problem.”

SAXAT FRÅN WEBBEN

”Arbetare saknar nyhetsvärde. För att arbetarklassen gjorts osynlig av pengärkarna. Makten över medierna betyder möjlighet att påverka. Varför har det blivit så här? När blev samhällssynen ändrad? Och. Vad kan vi göra för att förändra synen på värdet på våra liv?”

PAUL

Hjälp andra betala avgiften

Vid medlemsvärning får jag ibland argumentet att man inte har råd att betala medlemsavgiften. Jag tycker att det är hemskt att en del medlemmar har det så knapert att det så viktiga medlemskapet måste prioriteras bort.

Jag tycker att det ska skapas en solidaritetsfond för medlemskap där man kan ansöka om anstånd med medlemsavgiften för en månad eller två, så att våra medlemmar inte ska riskera att stå ensamma utanför den fackliga gemenskapen bara för att man har det ekonomiskt ansträngt någon enstaka gång.

RIPA RIVA

Hur kan det här inte ha nyhetsvärde?

Efter att ha läst i olika medier om vår arbetsmiljö, och då specifikt de dödsfall som sker med otäck kontinuitet, kan man inte annat än förfasas över bristen på empati.

Med detta menar jag inte ifrån byggnadskåren utan från övriga medier, där vilken annan yrkesgrupp som helst hade fått löpsedlar som följd av ett kontinuerligt dödsfall i månaden.

Jag har försökt i min iver att få till en debatt om detta i medierna men får kalla handen med motiveringen att det inte är av allmänintresse. Alltså har det tydligen inget nyhetsvärde?

Är vi byggnadsarbetare mindre värda i samhället eller har detta blivit något så normalt att vanligt folk inte behöver veta?

En sak som står klart av detta är att facket inte har speciellt mycket makt ute på marknaden. Två gånger har jag råkat ut för oegentligheter och ansetts som en belastning för min arbetsgivare på grund av påpekande

om farlig arbetsmiljö.

Bägge gångerna har fackets representant kontaktats och inget har hänt. Oavsett om så skulle ha skett så vågar man många gånger inte säga ifrån, då man kan bli ombedd att säga upp sig, eller blir utmobbad från företaget.

Problemet med arbetsmiljön är så stor på mindre företag att facket omöjligt kan bortse från eller ens göra något åt det. Lägg då till andra säkerhetsproblem, som personal som inte talar svenska, eller konkurrensen gentemot utbildad personal som helt skiter i våra lagar och förordningar.

Det spelar ingen roll hur många lagar och bestämmelser som stiftas om väldigt få bestämmer sig för att följa dem.

Detta är verkligheten och den visar sig genom att lagar och regler inte kan tillämpas av oss anställda, oavsett vad lagen säger.

ANDREAS ÅBERG

Cowboysen måste bort

Den som underlåter att använda tillhandahållna skyddsutrustningar, som inte monterar skydd efter nästan övertydliga anvisningar, som trots bönan och bedjande i många fall skiter i och ständigt ifrågasätter de metoder som tas fram för att skydda dem som utför jobbet. Ja, vilka är de egentligen?

Diskussionen måste hållas där den hör hemma: hos gubbarna!

Cowboysen i den här branschen måste bort! Och en sak är säker, det här handlar inte om underbetalda arbetare från Polen. Det är Svenne och hans polare som är värst.

MATS

LEDARE

Riskera inte våra ungdomars hälsa

BLOMSTERTIDEN ÄR HÄR, syrenerna har blommat ut och studentfesterna är över. Nu tar tiotusentals ungdomar de första stegen över tröskeln till yrkeslivet. Men redan i skolan utsätts många för stora olycksrisker.

En kartläggning som Arbetsmiljöverket har gjort bland 50 gymnasieskolor på de yrkesförberedande programmen i Väst-sverige, bland annat bygglinjen, avslöjar att skolorna har mycket dålig kontroll på elevernas arbetsmiljö.

Hela nio av tio granskade skolor saknade rutiner för att förebygga olyckor. Skador av maskiner, handverktyg, transportutrustning och djur dominerade. Orsakerna är flera. Skolledning och lärare saknar ofta både tid och kunskaper för att kontrollera att arbetsplatserna är tillräckligt säkra, mycket av deras jobb handlar om att över huvud taget hitta praktikplatser. En annan orsak är att handledare och arbetskamrater tror att eleverna kan mer än de faktiskt kan.

Hela nio av tio granskade skolor saknar rutiner för att förebygga olyckor.

SAMTIDIGT ÄR UNGDOMARNA omogna och okunniga – de är ju ute för att få praktik och att lära av erfarna arbetskamrater – och törs inte säga ifrån. De har fullt upp med att lära sig yrket.

I höst gör Arbetsmiljöverket en stor satsning på att granska säkerheten för elever som är ute på byggarbetsplatser. På sidorna 16–23 möter ni en av dem som är orsak till Arbetsmiljöverkets punktinsats: snickareleven Jonas Nilsson. Han var 18 år när en teleskoptruck välte över honom på en Peab-arbetsplats. Han skadades svårt och tillbringade två månader på sjukhus. Nu, fyra år senare, har han fått veta att han kommer att ha värk i hand och ben i resten av sitt liv.

De senaste åren har olyckorna bland gymnasieelever ökat, förra året skadades 116 elever under sin praktik eller i skolans verkstad. Att unga som väljer att utbilda sig till ett praktiskt yrke riskerar att skada sig redan i skolan är naturligtvis helt orimligt.

Kenneth Petterson, chefredaktör

ROBUST SVENSK KVALITET

Craftline TopQ Flexkniv

Med tunnt böjbart blad
www.moraofsweden.se

Originallet sedan 1891

MORAKNIV®

MORAKNIV® är ett registrerat varumärke och har använts för knivar från Mora of Sweden, tidigare KJ Eriksson och Frosts Knivfabrik, sedan 1891. Köp originallet.

2 TUM

Har äntligen tagit körkort!

Jag missade Band of Horses som spelade förband till Foo Fighters på Stadion den 22 juni.

Så mörkades asbest-hotet efter 11 september

USA HAR EN TRADITION AV ATT på vita duken utmåla sina arbetare som hjältar. Ofta soldater, brandmän och poliser. Även om det inte belönades med en film, uppnådde även byggnadsarbetare denna status efter räddningsarbetet vid Ground Zero.

Men precis som soldater, poliser och brandmän kom byggnadsarbetarna att lära hur snabbt deras land slutar bry sig om det nyss så hyllade "hjärtedådet".

I början av juni var jag i New York för att träffa byggnadsarbetare som arbetar med att bygga det nya World Trade Centre.* Många av dem hade även arbetat vid räddningsarbetet direkt efter attackerna. "Luften är säker att andas", var det många som hade hört myndigheter säga. Men luften var inte säker, och i dag får dessa "hjärtar" betala ett högt pris för myndigheternas lögn.

När tvillingtornen föll pulveriserades omkring 2 000 ton asbest. Direkt efter attackerna gick chefen för EPA, Environmental Protection Agency, Christine Whitman ut och sa att luften vid och runt Ground Zero var säker att andas. Hon ljög:

13 september 2001: Whitman säger att luften i New York är ofarlig att andas in, och att den nivå av asbest som kan ha skapats när byggnaderna kollapsade

» När tvillingtornen föll pulveriserades omkring 2 000 ton asbest.

troligtvis inte har någon negativ hälsopåverkan. Denna lögn fortsätter att hamras ut, trots att prover visar motsatsen.

21 september 2001: Whitman säger att boende i och runt New York inte behöver oroa sig för asbest i luften. Hon säger också att av de mängder tester som tagits "har bara sju inifrån eller i närheten av Ground Zero visat nivåer som marginellt överstiger gränsen för vad som klassas som riskabelt."

EPA gjorde allt de kunde för att dämpa asbestoron, troligtvis för att få människor att gå tillbaka till sina jobb, trots att forskare gång på gång kunden bevisa hur farlig situationen var. Det generella budskapet från EPA var att asbestnivåerna var oskadliga. "Vi tyckte att det lät konstigt, men fortsatte att arbeta" säger en byggnadsarbetare jag träffade. I dag har han stora problem med andningen.

Den 11 september dog det 2 752 människor. Nästa våg av döda kommer när asbesten tar ut sin rätt och byggnadsarbetare, brandmän och poliser utvecklar mesoteliom – den cancer som orsakas av asbest.

*Reportaget från World Trade Centre publiceras i Byggnadsarbetaren nr 10 som kommer ut den 25 augusti.

PETER LEANDER – reporter

YOUTUBE-KLIPPET

Building in the rain

■ Ser du fram emot att snickra på sommarstugan och släcka törsten med en kall bira under en stekande sol? Kom ihåg, det kan vara så här också ...

FÖR ATT SE KLIPPET:
Klicka på länken på www.byggnadsarbetaren.se

TIPSA OM KLIPP!
p.o@byggnadsarbetaren.se

Vinnarna!

i Byggnadsarbetarens tävling

I förra numret gällde det att hitta fem fel i en bild. Ur den gigantiska högen med svar drog vi följande vinnare:

- 1:a pris, sticksåg:** Hans Johansson, Kungsängen.
- 2:a pris, slip:** Bo Hansen, Olofstorp
- 3:e pris, hammare:** Tomas Matsson, Stugun
- 4:e pris, verktygsväska:** Kurt Högberg, Södertälje
- 5:e pris, måttband:** Kalle Andersson, Kungsör

Stort grattis! Och stort tack till alla ni övriga deltagare. Det är underbart att se alla svar som väller in.

NY GRYM TÄVLING PÅ S. 39

ZENIT
COLLECTION

RIKTIGT SKÖNA SKOR BEHÅLLER MAN PÅ

Det är något speciellt med ZENIT®. Men det räcker inte bara med att vi säger det, du måste uppleva det! ZENIT® är nämligen den skönaste skyddssko du någonsin har provat. ZENIT® har ett unikt komfortsystem med dubbla stötdämpningszoner i Poron® XRD™ som anpassar sig till om du står eller går. Och greppet sedan. Det är helt fantastiskt. När du väl har fått smak på ZENIT® så vill du aldrig ta av dem.

JALAS 3018 ZENIT

JALAS 3008 ZENIT

Besök vår kampanjsajt: www.jalas.se

jalas
by ejendals

Läs Albins berättelse på s 46–47.

• VEM: ALBIN BARANYAI AKTUELL: HAR SKRIVIT EN NOVELL OM SIN PRAOTID PÅ
• ÅLDER: 14 ETT BYGGE.
• GÖR: GÅR I ÅK 8 (MADESJÖ SKOLA I SMÅLAND)

Praoelevens fullträff

KRISTINA WIREN

1. Varför har du skrivit en novell om din praktik på ett byggföretag?

– Det var en uppgift i skolan där vi skulle skriva två sidor om hur vi haft det och lite om vad vi tyckte om praktiken.

2. Du verkar ha blivit inspirerad av byggmiljön. Vad var det som fick dig så kreativ?

– Jag tyckte att det var spännande på bygget och jag träffade många roliga personer. Och så hände det saker hela tiden och jag fick prova på allt möjligt. Jag tycker att det var kul och då blev det enkelt att skriva texten.

3. Du skriver med inlevelse och verkar ha förmåga att lägga märke till småsaker i vardagen. Var har du lärt dig det?

– Jag vet inte om jag är så duktig på att se saker, men i skolan gick vi igenom vad vi skulle tänka på innan vi skrev texten och en viktig sak var att vi skulle tänka på just detaljer. Därför försökte jag fokusera på det.

4. Brukar du skriva någonting på fritiden?

– Nej, inte mer än vad jag måste. När jag gick på låg- och mellanstadiet tyckte jag att det var roligare. Då sa lärarna att jag var bäst i klassen på att skriva berättelser.

5. Men har du inte fått blodad tand nu när novellen blev så bra?

– Inte som jag känner nu i alla fall. Vi får se, det kanske blir någonting i framtiden.

6. Betyget då – novellen var ju en skoluppgift i både svenska och SO. Blev det ett MVG?

– Jag vet inte, men jag hoppas att det blir ett MVG.

7. Och det mest spännande till sist – har du ringt tjejen i novellen?

– Nä, det har jag inte vågat.

CENNETH NIKLASSON

Albin Baranyai var rädd att han bara skulle få göra tråkiga saker under praon på bygget. Farhågorna kom på skam. Läs Albins egen berättelse av sitt äventyr på s. 46–47. ▶

SKICKA
BILDEN!

Har du en bra byggbild? Avslöjande, humoristisk eller kanske bara vacker.
Skicka den ihop med en kort beskrivning till: p.o@byggnadsarbetaren.se

Bilden

Ännu ett bevis – kranen är kung på bygget

■ För två år sedan utsåg vi den till tidernas mäktigaste byggmaskin: lyftkranen. Här är ytterligare ett bevis, inskickat av kranföraren **MAGNUS GUSTAVSSON**. Här fixar den gjutning på ett bygge i Sollentuna norr om Stockholm.

TÄVLA!

Ta bästa semester-
bilden och vinn en
grym kamera!
Se s. 39.

Avsliten biceps ingen arbetsskada

Peter Lindströms ena biceps lossnade på jobbet. Trots att skadan skedde under arbetstid ses den inte som en arbetsskada. Peter Lindström får inte ut ett öre från sin arbetsskadeförsäkring.

Det var i december som snickaren Peter Lindström, 52 år från Nyköping, skulle rätta till en limträbalk som placerats några centimeter fel. När han lyfte balken högg det till i ena armen.

– Det var som om ett pistolskott träffat mig, berättar han.

Peter Lindström fick skjuts till akuten av en kollega. Där kunde läkare konstatera att hans ena bicepsmuskel lossnat från sitt övre fäste.

På grund av Peter Lindströms ålder och att det just var det övre fästet som lossnat kunde läkarna inte göra något åt skadan. Peter fick beskedet att armens styrka och rörlighet skulle minska med 20 procent, permanent.

MEN OTUREN TOG inte slut där. Peter Lindström anmälde skadan till AFA Försäkrings arbetsskadeförsäkring (TFA), en försäkring som alla LO-anslutna har. Men där fick han beskedet att hans skada inte var en arbetsolycka och därför gällde inte försäkringen.

Av handläggaren på AFA-försäkringar fick han reda på att en arbetsskada är bara om man ramlar, halkar, klämmer eller skär sig på jobbet.

– Förlängningen av detta är ju att om jag ska betala för en skada som uppstår på grund av mitt yrke, då vet jag inte om jag vill göra sånt som kan leda till att jag blir skadad, säger han.

Peter har fått besked från tre olika läkare att han på grund av skadan kommer att vara invaliderad resten av sitt liv. När hans kollegor på Peab i Nyköping fick höra om avslaget från AFA Försäkring blev stämningen upprörd.

– Folk tänker ju att de är försäkrade mot skador på jobbet, men egentligen är man inte det.

HELEN CLAESSON, försäkrings-specialist på AFA Försäkring, säger att det finns två krav som måste uppfyllas för att en skada ska ses som en arbetsskada.

– Det första är att händelsen som leder till skadan ska vara något ovanligt och oförutsett, som att man faller eller skär sig. Det andra är att det ska finnas ett samband mellan besvären och olyckan, säger hon.

Helen Claesson tillägger att AFA Försäkring inte kommenterar enskilda fall.

PETER LEANDER

Skanska vill certifiera arbetsmiljön

■ Skanska Sverige har ansökt om att bli arbetsmiljöcertifierat. Byggbolaget blir i så fall det första rikstäckande bygg- och anläggningsföretaget med denna certifiering. Att certifiera sin arbetsmiljö är ett led i Skanska Sveriges ansträngningar att skapa säkra arbetsplatser. Företaget har satt ett mål där tre av fyra olyckor ska vara borta till 2015. Detta är ett delmål mot helt skadefria arbetsplatser.

NCC erkänner vållande till Viktors död

■ I mars 2007 dog den 20-årige lärlingen Viktor Rönberg i Umeå hamn. 21 juni i år inleddes rättegången där NCC direkt erkände vållande till annans död. Viktor Rönberg dog när han klämdes mellan två betongfundament. NCC betalar även företagsbot och skadestånd till de fem anhöriga på 25 000 kronor var. Viktor Rönbergs pappa säger till Västerbottens-Kuriren att han är kritisk till att NCC inte erkänner samtliga brister i åtalet.

"Folk tänker ju att de är försäkrade mot skador på jobbet, men egentligen är man inte det."

HENRIK WITT

Nu ökar arbetsskadorna igen

■ Antalet arbetsskador och fallolyckor ökar under 2010, jämfört med 2009. Det visar statistik från Arbetsmiljöverket. Under 2010 inträffade 3 652 arbetsskador, en ökning med sex procent jämfört med 2009. Även fallolyckorna ökar. Under 2010 inträffade 684 fallolyckor, åtta procent fler än under 2009. Siffrorna är ett trendbrott; I byggbranschen minskade antalet anmälda arbetsolyckor med 11 procent från 2006 till 2009.

EN DEL SÄLJER BARA STEGAR.

VI SÄLJER SÄKERHET I VARJE STEG

wibe
LÄDDERS

SÄKERHET I VARJE STEG

Polisen tror att en spik gått igenom en kabel under taket när plåtslagarna la papp.

LASSE OTTOSSON

Så blev taket strömförande

Två plåtslagare skadades, varav en svårt, när de nyligen fick ström genom kroppen vid ett takarbete utanför Kristianstad. Polisen tror sig nu veta hur olyckan uppstod.

Den 30 maj arbetade två plåtslagare på en villa utanför Kristianstad. Plötsligt fick de en kraftig elchock när taket de arbetade med blev strömförande. En av byggnadsarbetarna klarade sig undan med skärskador, men den andre fick hjärt- och lungreddning på byggnadsställningen och fördes sedan i ambulans till sjukhuset i Kristianstad.

Enligt polisen mår mannen i dag betydligt bättre.

Efter olyckan var det ett mysterium varifrån strömmen kom. Polisens tekniker kunde först inte hitta någon strömkälla, och till att

börja med trodde man dessutom att det var ställningen som blivit strömförande. Det var inte förrän personal från Elsäkerhetsverket, på eget bevåg, kom till olycksplatsen som man kunde förstå hur de båda plåtslagarna fått ström i sig.

– Man har hittat en kabel under taket som går från ett proppskåp i huset till ett annat i garaget. Vi är inte helt säkra ännu, men vi tror att en spik kan ha gått igenom ledningen när plåtslagarna la papp på taket, säger polisens utredare Peter Hermansson.

Ett annat alternativ skulle vara att plåttaket svällt i hettan och trängt igenom ledningen.

– Det var alltså inte ställningen som var strömförande, utan taket, säger Peter Hermansson.

Plåtslagarnas arbetsgivare är i nuläget inte misstänkt för något brott.

PETER LEANDER

Byggdykare fick fel på dräkten – på 27 meters djup

En byggdykare fick fel på dräkten när han skulle stiga upp till ytan efter arbete på 27 meters djup. Han fördes till sjukhus.

Byggdykaren la biogasledning på 27 meters djup i Nacka. Han bar

tung dräkt med hjälm. För att ta sig till ytan måste en dykare med tung dräkt spruta luft i dräkten.

För att uppstigningen inte ska ske för snabbt, vilket kan leda till lungbristning och dykarsjuka, tapar man samtidigt dräkten på luft

genom en ventil som styrs inifrån hjälmen.

– När dräkten fylldes på med luft visade den sig vara för stor för dykaren. Han kom därför inte åt ventilen som regleras genom att man trycker till den med huvudet, säger platschef Andreas Hansson.

På 13 meters djup tappade dykaren kontroll över hastigheten och flöt upp utan att tryckutjämna. Ambulans tog mannen till sjukhus där han placerades i tryckkammare. Han hade inga spår av dykarsjuka eller lungbristning.

PETER LEANDER

NÄTFRÅGAN

NEJ: 39%

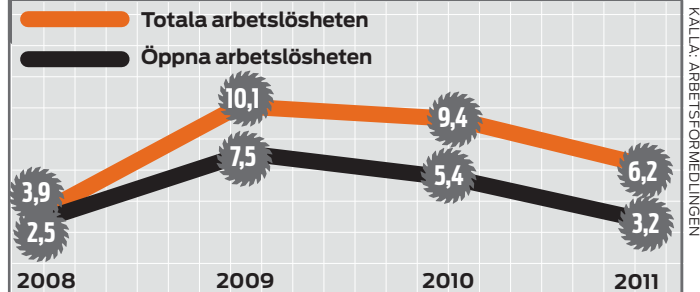
JA: 61%

Har du koll på reglerna för mobila arbetsplattformar?

Nästa fråga: Är byggsemestern helig?

RÖSTA PÅ WWW.BYGGNADSRARBETAREN.SE

ARBETSLÖSHETEN I MAJ

KALLA: ARBETSFÖRMEDLINGEN

■ Arbetslösa medlemmar i Byggnads och Målarnas a-kassa.

Arbetslösheten på väg under 6 procent

■ I maj var 6 275 av a-kassans 100 898 medlemmar arbetslösa, vilket är 6,2 procent. En minskning från april månad då 7,7 procent var arbetslösa. Antalet personer som fanns med i något program med aktivitetsstöd var i maj 2 946 stycken, alltså 2,9 procent. Även det är en minskning jämfört med april då samma siffra låg på 3,2 procent. I maj 2010 var arbetslösheten 9,5 procent och andelen i aktivitetsstöd låg på fyra procent.

78

■ Så många byggkonkurser inträffade under maj. Totalt för samtliga branscher ökade konkurserna med fyra procent under maj. Hittills i år är det främst byggindustrin och detalj- och partihandeln som tynger konkursstatistiken. Hittills i år har 425 byggföretag gått i konkurs. Det är en uppgång med åtta procent jämfört med samma period förra året. Enligt UC, som levererar konkursstatistiken, kan överetablering vara en förklaring.

Renovering och försäkring fick Byggnads att blöda

Byggnads gick back med 128 miljoner kronor 2010. Inkomstförsäkringen och renoveringen av huvudkontoret var de två enskilt största orsakerna till detta.

Förbundskontorets verksamhet gick 2010 back med 144,5 miljoner kronor. Renoveringen av huvudkontoret kostade 338 miljoner kronor, vilket gjorde att Byggnads fastighetsförvaltning slutade på minus 126 miljoner kronor. Däremot drog man in över 100 miljoner på sina finansiella investeringar. Slutresultatet för 2010 landar på minus 128,3 miljoner kronor.

Året innan, 2009, var Byggnads slutresultat i stället en vinst med 152 miljoner kronor. Den stora

BYGGNADS EKONOMI

Därför gick Byggnads back

- Inkomstförsäkringen visade sig kosta 225 miljoner kronor, fyra gånger mer än beräknat.
- Renoveringen av huvudkontoret kostade 338 miljoner kronor.
- Förbundskontorets utgifter är högre än budgeten.

skillnaden mellan 2009 och 2010, menar Byggnads ekonomichef Niklas Rengen, beror på två saker:

- För det första var inkomstförsäkringen dyr, men den har vi gjort oss av med. Sen kostade renoveringen av huvudkontoret en hel del pengar, säger han.

Byggnadsarbetaren har tidigare rapporterat om att inkomstförsäkringen kostade förbundet fyra gånger mer än beräknat och landade på 225 miljoner kronor.

Men Byggnads saknar inte pengar. De finansiella tillgångarna, pengar som Byggnads har placerade i aktier och räntefonder och som är mer kända som strejk-kassan, är 1,8 miljarder kronor. En siffra som dock minskat något jämfört med 2009.

Varför behöver Byggnads en sån stor strejk-kassa samtidigt som förbundet blöder?

- Ju mindre strejk-kassa ju lättare är det för arbetsgivarna att kalkylera hur länge vi orkar ta ut arbetarna i strejk, säger Niklas Rengen.

PETER LEANDER

Ja till att utreda lex Laval

■ Riksdagen har röstat ja till att ge regeringen i uppgift att utreda hur Laval-lagen kan ändras för att värna den svenska modellen. Regeringspartierna är emot att utredningen görs.

S, V, MP och SD röstade för Arbetsmarknadsutskottets förslag att ge regeringen i uppgift att utreda hur lagen lex Laval kan förändras. Lex Laval kom till efter EU-dosmtolens dom 2007 och minskade möjligheterna för fackförbunden att ta till stridsåtgärder för utstationerade arbetare.

De fyra partierna som röstade för att utreda lex Laval vill att lagen ska förändras för att på så sätt skydda den svenska modellen.

Regeringspartierna röstade mot att utreda lex Laval. Riksdagen vill att utredningen ska vara klar senast 1 september 2012.

BILAR SOM JOBBAR

Bilar är arbetsplatser. Bilar är verktyg. Bilar är jobbkompisar. Och nu får de en alldeles egen mässa. Givetvis är alla ni som jobbar med bilar också välkomna. Läs mer på bilarsomjobbar.se

Premiär!

Vi ses!

YRKESBILMÄSSAN
BILAR SOM JOBBAR

26 - 27 OKT 2011
Inframässan Upplands-Väsby
www.bilarsomjobbar.se

Ett miljötänkande
Värmeisolerande 0,033 W(m·k)
Ljudegenskaper över 50 dB
Säkrad av CE & SITAC^{SP}

MILJÖVÄNLIG, SNABB, ENKEL OCH EFFEKTIV DREVNING AV FÖNSTER & DÖRRAR!

CC-Fönsterdrev består av finporig skumplast som pressats samman till en tjocklek av 2 mm. Remsan klipps av i lagom längd och träns in i spalten mellan karm och sidostycke. På 1-3 timmar expanderar remsan till sin fulla tjocklek på 30 mm. Remsan förblir elastisk och fönstret kan efterjusteras utan problem.

CC-Fönsterdrev är helt miljöanpassat och innehåller inte isocyanat. Totalt sett får man en betydande tidsvinst jämfört med konventionella drev och fogskum. All dokumentation finns att hämta på www.3c.nu

För prover, ring 0346-587 54 eller besök vår nya site, www.3c.nu för mer info!

3-C

Finns även på bygg hemma.se

Expanderar från 2 till 30 mm!

3-C Production AB • Porsevägen 27-29 • 311 32 Falkenberg
Tel: 0346-587 54 • Fax: 0346-587 84 • info@3c.nu • www.3c.nu

HALLÅ DÄR!

JOHAN RISHOLM

■ Planarkitekt på Falkenbergs kommun, som måste anpassa bygget av en järnväg efter fyndet av EN hasselmus.

Kommer Hasselmusen att påverka bygget?

– Det har inte påverkat bygget egentligen eftersom det står still av andra skäl. Men vi måste ta med hasselmusen i planeringen.

Hur då?

– Vi har redan byggt passager för vatten- och kräldjur. När bygget drar i gång igen, vilket det gör tidigast våren 2012, måste vi även se till hasselmusens önskemål, så att den kan ta sig till sina släktingar på andra sidan rälsen.

Ni har bara hittat ett exemplar.

– En väldigt duktig biolog lyckades hitta ett exemplar av den utrotningshotade hasselmusen.

Vad kommer hasselmusen att kosta projektet?

– Det vet vi inte ännu, men hela projektet kostar 100 miljoner kronor. Vi har gjort en första skiss på spåret och ett av de problem som måste lösas är hasselmusen.

PETER LEANDER

Byggnadsarbetare vann strid i domstol

FÅR SKADESTÅND FÖR UTEBLIVNA LÖNER

Arbetsdomstolen har beslutat att ett byggföretag ska betala 184 882 kronor i ekonomiskt skadestånd och allmänt skadestånd till två av Byggnads medlemmar.

Orsaken är att företaget inte har betalt lön, arbetstidsförkortning och semesterersättning.

Domen har meddelats i en så kallad tredskodom. Med det menas att Arbetsdomstolen beslutar som den kärande har yrkat (i detta fallet Byggnads), eftersom den svarande inte har infunnit sig på förhandling.

185

TUSEN KRONOR

Så mycket dömdes företaget att betala i ekonomiskt och allmänt skadestånd.

De två medlemmarna i Byggnads fick inte lön under perioden 12 juli till 14 september 2010. De

har inte heller erhållit arbetstidsförkortning enligt Byggavtalet. De har inte heller erhållit semesterersättning under vissa tidsperioder.

EFTERSOM byggföretaget har brutit mot detta anser Arbetsdomstolen att företaget ska betala ekonomiskt och allmänt skadestånd till Byggnads medlemmar på sammanlagt 184 882 kronor, plus ränta.

Företaget ska också betala Byggnads 25 000 kronor för kollektivavtalsbrott och 24 427 kronor för rättegångskostnader.

KATARINA CONNHEIM

... men för vvs:aren blev det en dyr affär

Byggnads förlust i Arbetsdomstolen, AD, blir dyr för en vvs:are från Halland. Mannen döms att betala 35 000 kronor i rättegångskostnader.

Den 26-åriga vvs:aren hade gjort klart ett servicejobb på Ringhals kärnkraftverk i september 2009. På ett möte med sina chefer erbjöds han att arbeta på en hästgård tillhörande företagets vd.

26-åringen tackade nej till jobbet eftersom hästgården ligger i Danmark. Enligt företaget erbjöds vvs:aren då jobb på kärnkraftverket i Forsmark, med start den 7 september. Även det uppdraget tackade 26-åringen nej till, menar arbetsgivaren. Anledningen skulle ha varit att mannen och hans sambo väntade barn. Konsekvensen blev att vvs:aren blev utan lön mellan 10 september och 1 oktober 2009. Enligt Byggnads

har vvs:aren inte arbetsvägrat. De menar att den anställde fick erbjudande att arbeta på Forsmark, men att det var oklart när arbetet skulle börja. Byggnads ifrågasätter att företaget hade jobb inplanerat på Forsmark. I sin dom går AD på arbetsgivarens linje. Byggnads och vvs:aren döms att dela på rättegångskostnaderna på 70 750 kronor. En ledamot i AD ville döma till VVS:arens fördel.

PETER LEANDER

TEC7

UNIVERSALPRODUKT TILL FOGNING, LIMNING OCH TÄTNING.

Tänk kvalitè, miljö och ekonomi.

Du hittar **7**-produkterna i Bygg-, Järn- och Färgfackhandeln. Se återförsäljarlista på www.novatech.nu

RELEKTA
Tlf 031-135490

NOVATECH

30% bättre än vanlig trallskruv

GRABBER®

Skruren vi även rekommenderar Nasa, om de ska bygga en altan på månen ...

Grym trallskruv

www.grabber.se

T-REX BLACK C4
FINNS ÄVEN I ROSTFRI A2

Dödsolyckorna fick Byggsverige att stanna

8 JUNI KLOCKAN 12.00.

På arbetsplatsen kvarteret Sjögången i Karlstad, avbryts arbetet för en tyst minut. Ett 60-tal byggnadsarbetare samlas för att hedra dem som dödats på jobbet.

–Det känns bra att alla sluter upp för det är oacceptabelt att det sker dödsolyckor över huvud taget på arbetsplatserna. Under den tysta minuten tänkte jag på min familj och familjerna där de förlorat en anhörig, säger skyddsombudet på arbetsplatsen, Per-Erik Eriksson.

Den riksomfattande manifestation var ett samarbete mellan Byggnads och IF Metall och den tysta minuten var ett sätt att hedra de arbetare som dött.

LARS HEDELIN

Den 8 juni klockan 12 stannade arbetet på arbetsplatsen kvarteret Sjögången i Karlstad. Liksom på en mängd andra arbetsplatser runt om i landet.

100 ÅR AV INNOVATION!

Våra produkter ger dig snabbare arbetsmetoder, bättre ergonomi och arbeten som håller. Vi gör dig bättre helt enkelt.

Bostik
NORDIC

■ FIX & FOG

Fix, fog och tätskikt för säkra och godkända badrum.

■ SPACKEL

Spackel för jämnare ytor med mindre efterbehandling.

■ LIM

Lim som förenklar ditt arbete.

■ FOG & TÄTNING

Fogar och tätningar som sparar energi och pengar.

TÄVLA PÅ WWW.BOSTIK.SE & VINN EN RESA TOTALT 100 VINSTER.

De var byggelever och **SKADADES**

**LINUS PETTERSSON,
SPETSADES AV
ARMERINGSJÄRN.**

**ANDREAS
NILSSON,
FÖLL FEM
METER.**

**JONAS NILSSON,
FICK GAFFEL-
TRUCK ÖVER SIG.**

FÖR LIVET

TEXTER: MARGITE FRANSSON FOTO: HENRIK WITT, MARGITE FRANSSON

Linus Pettersson spetsades av ett armeringsjärn när han bara var 16 år. 18-årige Andreas Nilsson föll fem meter och hamnade i rullstol. Lika ung var Jonas Nilsson när en gaffeltruck bröt hans ben och krossade ett finger. **Tre ungdomar som inte ens avslutat sin skolutbildning när de skadades för livet på byggarbetsplatser.**

Och de är inte ensamma om att ha utsatts för risker. Sex ungdomar mellan 20 och 23 år förlorade livet efter olyckor på svenska byggarbetsplatser under åren 2005–2010. Det är en tragedi att de rycktes bort nästan innan deras vuxenliv hunnit börja. Och för människor i deras närhet blir sorgen ofattbar. Men vid sidan om dödsfallen skadas också många unga människor. **Drygt 2 800 ungdomar i åldrarna 16–24 år skadades i byggolyckor mellan 2005–2010,** visar siffror som Arbetsmiljöverket tagit fram för Byggnadsarbetarens räkning. Ett 80-tal av dem var inte ens myndiga.

Vi har kartlagt byggbranschens kanske skamligaste sida:
Ungdomarna som dör eller skadas för livet.

ANDREAS NILSSON, 20 ÅR.

”Det finns en ställning, men den så jag åker bara rätt ut. Sedan

Plåtslagarpraktikanten **Andreas Nilsson** var 18 år när han skadades under ett feriejobb på sin praktikplats. Han föll fem meter och **skadade sig så illa att han sitter i rullstol.**

Andreas Nilsson på plåtbranshens skola i Katrineholm där han kompletterat sin utbildning.

JAG HADE BETT att få jobba på min praktikplats på höstlovet. Vi åkte i väg för att komplettera med plåtjobb på taket till ett hus. Jag var uppe på nocken och skruvade, medan min handledare langade plåt. Jag mätte och skruvade i. Vid 12-tiden var plåten slut och jag skulle skruva i den sista spiken innan jag gick ner. Men jag tror jag halkade till på skruvhuvudet, för maskinen gjorde ett ryck och för i väg med full fart. Jag tappar balansen och åker ner över plåttaket. Det första jag tänker är att hugga tag i någonting och bromsa fallet. Jag får tag i en plåtkant och handen dras utmed kanten. Den rispar skelettet i tre av mina fingrar medan jag faller.

Sedan flyger jag ut från taket med huvudet neråt mot backen. Det finns en ställning, men den saknar skyddsräcken, så jag åker bara rätt ut. Sedan svartnar det för ögonen.

När jag vaknar upp ligger jag på rygg. Jag tänker inte så mycket, vill bara komma på fötter.

Jag sätter mig upp och försöker resa mig, men det går inte. Jag försöker flera gånger, utan att lyckas. Det strömmar som av el i benen. Sedan är det plötsligt tvärstopp. Det känns inget mer.

Så ser jag på fingrarna. Det sprutar blod. Jag tänker att jag ska hålla ihop handen för att stoppa blodflödet och lindra skadan.

MIN HANDELDARE OCH DE ANDRA på arbetsplatsen hjälper mig. Allt går i slow motion. En kvinna, en sjuksköterska, kommer springande från grannhuset, hon säger ”rör dig inte”. Efter tio minuter kommer ambulansen. Då kommer värken och det gör fruktansvärt ont. Innan har jag varit så full av adrenalin att jag inte känt någonting.

Jag åker till Karlstads lasarett där min familj möter mig och jag förbereds för flygtransport till Uppsala, där jag opereras på natten. När jag vaknar upp efter två

Hård träning har gjort att Andreas i dag kan stå upp.

dygn får jag veta att jag ska opereras igen. Tredje ländryggskotan är bara pulver, medan tvåan och fyran är spruckna. Jag blir stelopererad och en titanskruv ersätter den skadade kotan. Jag har fått nervskador i benen som gör att jag inte kan gå, men ryggmärgen var bara tre centimeter från att skadas. Då hade jag blivit förlamad.

Jag har suttit i rullstol sedan 2009. Läkaren sa till mig att det måste komma en förbättring inom tre år, annars är det kört. Det var 60 procents risk att jag inte skulle få något tillbaka.

Men bit för bit har jag blivit bättre och jag har tränat mycket för att bli det. Känslan har kommit tillbaka i benen. Bara för några veckor sedan kunde jag stå själv för

första gången sedan olyckan. Mitt mål är att kunna gå kortare sträckor och ersätta min ståstol med rullator. Men rullstolen kommer jag nog alltid att behöva. Mina tre skadade fingrar har vuxit ihop så att de spretar en del och jag är svagare i handen, men det funkar.

JAG UTBILDAR MIG TILL PLÅTSLAGARE, ett jobb jag verkligen brinner för, har tagit studenten och hoppas på sommarjobb. Nu vill jag jobba i mitt yrke, fast det kommer att få bli i verkstaden, för några tak är det inte tal om.

Inget är värt att bryta ryggen för. Det är inte roligt att vara ung och sitta i rullstol. Jag har tänkt på olyckan massor med gånger. Flera saker var fel. Det skulle varit en riktig ställning och jag skulle haft livlina. Olyckan skulle inte kunna ske. Samtidigt vill jag inte anklaga någon annan. Det är som det är och på företaget har de mått dåligt över det som hänt. Jag har fortsatt praktisera där och de har gjort en ramp och installerat hiss för att göra det möjligt. Men generellt sett sparas det mycket på skyddet i branschen och det är för jävligt. Många unga som kommer ut vägar inte säga ifrån om de ska göra något farligt jobb. Man vill inte visa sig svag och man tror inte heller att man ska skadas.”

2825

UNGDOMAR

i åldrarna 16–24 år skadades i olyckor på byggarbetsplatser mellan åren 2005 och 2010. Av dem skadades 116 under sin utbildning. Totalt av alla som skadades var 84 under 18 år.

KÄLLA: ARBETSMILJÖVERKET. (SIFFRORNA BYGGER PÅ STATISTIK ÖVER ANMÄLDA OLYCKOR MED MINST EN DAGS SJUKFRÅNVARO)

saknar skyddsräcken, svartnar det för ögonen.

HENRIK WITTE

Får stöd av simlegend

Anders Olsson, världsberömd simmare och trefaldig guldmedaljör i paralympics, har blivit en mentor för Andreas Nilsson.

De träffades första gången på Fryk Center för Rehabilitering i Torsby. Då hade

Andreas redan Anders som en förebild.

– Han är positiv och det är mycket viktigt, säger Anders om Andreas.

– Att han kan stå i dag är ett resultat av hans egen träning. Han hade aldrig kunnat stå om han inte tagit itu med träningen från början. Det har gjort att nerverna har fått en stimulans.

Anders själv blev förlamad från midjan och neråt efter felbehandlingar i vården. Han var först sängbunden i flera år.

– Man har själv gått igenom det, säger han.

Sina erfarenheter för han nu över på Andreas. Han hjälpte honom till exempel med att börja simma igen efter olyckan och har visat hur han har kunnat träna styrka med olika redskap i vatten. De har fortfarande kontakt och det händer att Andreas ringer när det är motigt. För att bli skadad är tufft. Och Anders har även kontakt med andra skadade ungdomar.

– Kan jag hindra någon från att bli liggande i sängen är det värt allt, säger han.

SCANPIX

”Mitt mål är att kunna gå kortare sträckor och ersätta min ståstol med rullator”, säger Andreas.

NÄSTA SIDA
Nära att
dö av gaffel-
truck

**JONAS NILSSON,
23 ÅR.**

”När benet gått av vilar hela vid mig. Den knakar och börjar

Snickareleven **Jonas Nilsson** var 18 år när en teleskopgaffeltruck välte över honom. Sex operationer senare lever han med **kroniska smärtor i benet** och kraftigt nedsatt styrka i vänster hand.

DÖDSOLYCKOR

Sex unga döda 2005–2010

2010: 22-årige snickaren Joacim Björk dog vid en olycka på ett bygge i Helsingborg. En innervägg på tre ton välte över honom.

2010: 20-årige isoleeringsmontören Sebastian Pålsson föll nio meter från en byggnadsställning på ett arenabygge i Kristianstad. Han skadades så illa att han senare avled.

2010: 21-årige Fredrik Oskarsson Rantavaara dog då en arbetskorg störtade ner i ett hisschakt. Olyckan inträffade vid MalMBERGSGRUVAN i Gällivare, vid bygget av en ny huvudnivå.

2009: 23-årige licenssvetsaren Jesper Övemyr dog efter en olycka i Tranås samband med avluftning av rör. Han utsattes för mycket höga halter av den livsfarliga gasen kolmonoxid.

2007: 20-årige anläggarlärlingen Viktor Rönnberg klämdes mellan två tio tons betongblock vid ett kajbygge utanför Umeå. Han avled senare av skadorna.

2005: 21-årige byggnadsarbetaren Daniel Nilsson dödades då ett 40 ton tungt betongvalv rasade på ett bygge i Helsingborg.

JAG SER MASKINEN falla mot mig, men jag är helt inträngd och kommer ingenstans. Jag kastar mig ner på marken, hamnar på rygg och höjer omedvetet handen för att skydda huvudet. Gaffeln till teleskopgaffeltrucken slår med full kraft mot handen och krossar långfingret och skadar två andra fingrar. Det gör pissont och sprutar blod. Sedan fortsätter gaffeln mot mitt knä. Det blir tyngre och tyngre. Benet håller emot till en början, men jag förstår vad som ska ske.

Det hörs när underbenet går rätt av och bryts vid början av vaden. Känslan är fruktansvärd. När benet gått av vilar all gaffelns vikt på ställningshåcken bredvid mig. Den knakar och börjar ge med sig. Fallerdn är det slut. Men så plötsligt lyfts gaffeln. Föraren har fått ut stödbenen och reser upp maskinen. Jag har jävligt ont. Blodet pulserar ut i handsken, långfingret hänger i bara skinnet och toppen på pekfingret är av och ligger löst. Det brutna benet hänger också det i skinnet. Jag förlorar en massa blod. Får 2–3 liter sedan på sjukhuset.

En kollega slår larm. Först kommer polisen och tar en massa bilder och sedan kommer ambulansen. De ger mig två sprutor morfin och säger att ”han ska till Sahlgrenska med helikopter”. Jag är helt borta. Hör suset från helikoptern och så glider jag in i en ljus tunnel, som jag hört att man gör när man ska dö. Jag är säker på att jag är död. Bara konstaterar det. Men där finns ingen släkt eller vänner. Jag tänker bara ”är det så här det är, fan vad tråkigt”. Sedan vaknar jag av att jag ligger i en röntgenapparat, konstaterar att jag inte dog och blir sövd igen. De opererar mig i handen och benet. När jag vaknar har jag skitont och när de första gången lindar av bandaget från min hand gråter jag. Det ser hemskt ut. Handen är som ett öppet sår, det är sytt med 30–40 stygn och det är nålar i. Då förstår jag att det inte bara är en mardröm, utan verklighet.

JAG LIGGER PÅ SJUKHUSET i två månader, fyller 19 år där. Så småningom kan jag börja jobba men det går successivt. Nu, fyra år senare, har jag fått veta att jag alltid kommer att ha värk i både hand och ben. Det

är ett helvete och förbannat svårt för en människa i 20-årsåldern att få veta att man ska ha ont resten av sitt liv. Jag har inte accepterat det. Den domen är för hård. Min vänstra hand är mycket svagare och har kanske 60 procents kraft. Mitt högra ben har tyvärr läkt några grader snett. Jag har genomgått sammanlagt sex operationer. Olyckan har gett mig en ny syn på livet. Jag är mindre naiv nu. Det har fått mig att engagera mig som skyddsombud och politiskt. Den har lärt mig vilka som ställer upp när det verkligen gäller. Jag är mycket besviken på Peab. De gjorde

gaffelns vikt på ställningshäcken bred- ge med sig. **Faller den är det slut.**”

Så kommenterar Peab olyckan

■ Curt Bergendahl är arbetsmiljöchef i Peab division Väst, där olyckan som drabbade Jonas Nilsson inträffade.

Hur ser du på att en ung människa kunde skadas på er arbetsplats?

– Jag tycker det är mycket tragiskt. En ung människa ska inte behöva börja sin bana med att vara skadad.

Jonas blev besviken över hur han blev behandlad av Peab efter olyckan och tycker att chefer försökte lägga över skulden på honom.

– Egentligen kan jag inte kommentera sakfrågan. Det är hans egen upplevelse, säger Curt Bergendahl. Han menar att krishantering och annat efter olyckan sköts enligt de rutiner och riktlinjer som finns i Peab.

♦ Jonas olycka var så allvarlig att den gett återverkningar i branschen. Den har lett till att Arbetsmiljöverket i höst gör en riksomfattande granskning av säkerheten på gymnasieskolornas byggprogram.

vad de måste men inget mer. De framställde det som att vi alla på bygget var som en stor familj, men efter olyckan var jag inte värd ett skit. Cheferna försökte i början att lägga skulden för olyckan på mig och tyckte att jag skulle vara glad att jag hade ett jobb. Däremot har facket varit mitt stöd.

OLYCKAN INTRÄFFADE under min sista vecka på skolan. Jag var jätteglad för dagen innan hade jag fått ett stipendium för att jag var en duktig elev och hade klartecken för lärlingsjobb där jag gjort praktiken.

Jag är kvar på Peab men är anställd genom Galaxen, som rehabiliterar och placerar ut skadade byggnadsarbetare.

Orsaken till olyckan var att föraren höjde maskinarmen för fort och att stödbenen inte var utfällda.

Jag var aldrig orolig att något skulle hända mig. Så är det nog för många ungdomar och de ställer alltid upp. Jag är besviken över att det inte blev någon rättegång efter olyckan, men tycker det är bra att den lett till att Arbetsmiljöverket startat en kampanj. För mig är det viktigt att det aldrig får hända igen.” ♦

LINUS PETTERSSON,
19 ÅR.

”Då vet jag inte att jag har ett armeringsjärn rätt igenom mig.”

Snickarpraktikanten **Linus Pettersson**, 19 år i dag, spetsades av ett armeringsjärn när han föll nära tre meter under praktiken. Nu dras han med **andningsbesvär efter ärrbildning på lungorna.**

”Jag tror att många ungdomar lever farligt på bygget. De har fullt upp att lära sig jobbet och tänker inte på riskerna.”

JAG VAR 16 ÅR NÄR olyckan inträffade och fyllde 17 år på sjukhuset. Den här dagen var jag på praktik och vi var utlånade till ett annat företag. Vi var i en villa och jobbade. Jag isolerade fönster på övervåningen och när vi skulle flytta oss gick vi på takstolarna.

När jag vänder mig om för att gå in mot rummet halkar jag på balken och faller rakt genom ett hål. Jag hinner inte tänka någonting, vet bara att jag försöker greppa tag i en presenning. Jag faller nära tre meter med en väldig fart och landar på ett armeringsjärn som står rätt upp. Jag hör hur det knakar till. Jag faller på sidan och blir liggande på armbågen. Jag är chockad och kan inte röra mig fast jag försöker. Då vet jag inte att jag har ett armeringsjärn rätt igenom mig. Det har trängt in från nersta revbenet på vänstra sidan och snett uppåt cirka 25–30 centimeter.

Så hör jag hur en kille ropar: ”han har fått ett armeringsjärn i sidan”. Då blir jag livrädd och vill bara loss. En kille kommer och sliter loss mig. Jag känner hur det suger till i kroppen och sedan gör det fruktansvärt ont. Det är så att jag inte står ut, men jag svimmar inte. De lägger mig i framstupa sidoläge. Det är otäckt, för när jag andas bubblar det ut blod. En kille

håller för såret för det blöder mycket. En annan håller i mig i handen och säger ”Linus” hela tiden så jag inte ska somna.

DE RINGER EFTER AMBULANS som kommer efter en kvart och kör mig till lasarettet i Norrköping. Där väntar ett rum fullt med läkare. De klipper upp kläderna och ger mig en spruta, sedan minns jag inget mer. Jag ligger 4–5 dagar på intensivvården, innan jag blir flyttad till barn- och ungdomsavdelningen på sjukhuset. Jag vet att de är oroliga för att jag ska få en infektion av armeringsjärnet. Mitt allmäntillstånd är jättedåligt. Armeringsjärnet har punkterat båda lungorna och jag har brutit fyra revben, ett på vänstra och tre på högra sidan. Det har blivit en spricka på mjälten så de röntgar mig flera gånger per dag, för att inte riskera förblödning. Men läkarna tycker att jag haft en otrolig tur, för det var bara en hårsman från att armeringsjärnet träffade både hjärtat och stora kroppspulsådern.

I början efter olyckan är jag helt orkeslös och sitter i rullstol. Jag har svårt att gå, har ont i revbenen och har tappat mycket blod. Sedan började jag gå i skolan, men det tog ett bra tag innan jag kunde börja jobba.

Jag känner fortfarande av olyckan fast det gått tre år. Jag kan få hugg i lungorna när jag anstränger mig och i revbenen när jag böjer mig. Jag har fått ärrbildningar på lungorna och huggen kan förklaras av att de trycks mot revbenen. Det kan hända på jobbet eller när jag idrottar och det kommer ibland flera gånger per dag. Det händer att det gör så ont att jag blir rädd.

Jag gick klart praktiken till snickare på byggföretaget, men jobbar nu som sanerare på samma företag som pappa. Han är noga med säkerheten och jag har blivit extra försiktig. Olyckan skulle inte kunna hända. Det skulle funnits något ordentligt att gå på och armeringsjärnen skulle inte funnits där eller skulle ha bockats. Fast vi gick på reglarna tänkte jag aldrig på riskerna. Det var en vit duk under takstolen och det var panel utlagd lite här och var, så det såg inte farligt ut, tyckte jag. Jag tror att många ungdomar lever farligt på bygget. De har fullt upp att lära sig jobbet och tänker inte på riskerna, precis som jag. Man tänker att det är bara att köra på.” ♦

4 FRÅGOR TILL ARBETSMILJÖ-EXPERTEN

BJÖRN SAMUELSON,

arbetsmiljöexpert på arbetsgivarorganisationen Sveriges Byggindustrier.

Hur kan det få ske att ungdomar skadas på bygget?

– Ingen låter det medvetet ske. Men de vistas på arbetsplatser där det förekommer arbete på hög höjd och arbete med tunga material och många gånger gör de ungefär samma arbetsuppgifter som andra på arbetsplatsen och löper därmed samma risk som andra gör.

Vem bär ansvaret för att hindra olyckor?

– Det där är naturligtvis en uppgift för den som är i ledningen på arbetsplatsen och företagsledningen att särskilt informera eleverna. Men det är också en uppgift för arbetskamraterna att de ser till att den som är ovan inte får göra de farligaste arbetsuppgifterna.

Tror du att företag är dåliga på att ta hand om ungdomar?

– Nej, det tror jag inte. Men däremot tror jag att man många gånger kanske utgår ifrån att de har samma kunskap och riskinsikt som andra mer erfarna har och att man då kanske inte håller dem under extra uppsikt.

Vad gör ni för att det ska bli säkrare för ungdomar på bygget?

– Vi är medvetna om att ungdomarna har begränsade kunskaper och erfarenheter och löper större risk att bli skadade. Därför kommer byggbranschen genom Galaxen att göra en stor satsning på att gå ut på byggymnasier och informera om arbetsmiljö i allmänhet och olycksförebyggande i synnerhet. Vi har också drivit på Skolverket för att få in så mycket arbetsmiljökunskap som möjligt på gymnasienivå. Vi har lyckats till en del, men vi vill ha in mer.

Elever har legat på gavlarna och sågat utan skydd. Det hela uppdagades när Arbetsmiljöverket var på plats för att granska miljön för skoleleverna. Jobbet stoppades direkt.

Här bygger eleverna utan fallskydd

Det är inte bara på vanliga arbetsplatser som ungdomar skadas. På ett elevbygge svävade elever i livsfara vid takarbete utan skydd på hög höjd. Ställningsdelar var ihopbundna med snören. Arbetmiljöverket stoppade bygget.

Byggeleverna var där för att lära sig bygga. Men arbetsmiljön på gymnasieskolans bygge var under ritik.

– Elever har legat på 5–6 meters höjd och sågat med cirkelsåg, på gavlar där det inte fanns något fallskydd, säger arbetsmiljöinspektör Jörgen Conradsson. När han kom till arbetsplatsen förbjöd han omedelbart fortsatt arbete.

Det fanns ställningar på husets långsidor, men också de hade allvarliga brister.

– Trappan var ihopbunden med snören i skyddsräckena, säger Jörgen Conradsson och listar flera fel: Man använde brädor som skyddsräcken och ledare i trappan. Inte regler som det ska vara till ställningen. Trillar man på den splittras brädan. Det saknades fotbrädor och dessutom var underpallningen väldigt dålig. Det var mitt i tjällossningen och det hade sjunkit så att marken var ojämn.

Han är mycket kritisk till förhållandena.

– Vi kräver att det ska vara fallskydd på alla tak. Då det gäller elevskydd ska det vara exemplariskt, inte sju resor värre när man kommer ut. Elever ska inte riskera att skada sig, de ska lära sig att bygga både ställningar och annat på rätt sätt, säger han.

Det saknades också arbetsmiljöplan, vilket Arbetsmiljöverket överväger att åtalansmäla.

På arbetsplatsen hade skolan åtagit sig att byta fasad på ett hus. Verksamheten sköttes av en instruktör och en bygglärare. Men extra arbete tillkom med att också byta tak.

– Det var där det gick fel, för de hade inte erforderliga grejer med sig. De tänkte att vi gör det lite snabbt och så byggde de ställningen på ett sätt som inte var bra, säger Magnus Thilén, rektor för byggprogrammet vid Lagmansgymnasiet i Vara.

Hur ser du på riskerna vid bygget?

– Det var inte bra och det finns ingen ursäkt för det. Arbetsmiljöverket har gjort sitt jobb och det är vi tacksamma för.

Vad är allvarligast?

– Någon kunde ju ha skadats. Det stod ju faktiskt att det var livsfara i inspektionsmeddelandet.

Magnus Thilén säger att läraren och instruktören egentligen har rätt kunskaper för skydd och att bygga ställning, men att det orsakades av slarv och tidsbrist. Läraren har nu genomgått en kurs i ställningsbyggande och fått en ny licens. På nästa elevbygge, i höst, ska rektorn och skolans huvudskyddsombud resa ut och göra flygande besiktningar.

Arbetsmiljöverkets besök var ingen tillfällighet, utan planerad med skolan sedan länge. Efter förbudet gjordes ställningarna på elevbygget om.

Snören och en bräda håller ihop ett trappstorn med ställningen.

HÄR HAR FACKET

Ett av Sveriges största vvs-företag, Bravida, står utan mb-representation på central nivå och divisionsnivå, samt på vissa håll lokalt. Utvecklingen tog fart när Bravida i vintras köpte ut den förtroendemän som var sammankallande i den centrala mb-gruppen. **TEXT: JENNY BERGGREN FOTO: ANDERS G WARNE**

”Det är skrämmande att Nordens största installationsföretag har en sådan inställning till facklig verksamhet.”

MIKAEL JOHANSSON, BYGGNADS

BYGGNADSARBETAREN KUNDE redan förra året avslöja att en rad förtroendemän inom Bravida kände sig utsatta till följd av sina uppdrag. Den segdragna konflikt som stod i centrum kulminerade i vintras då Anders Forsström, som var sammankallande i den centrala mb-gruppen, köptes ut efter en överenskommelse med Byggnads.

Överenskommelsens exakta innehåll är okänt för såväl Byggnadsarbetaren som andra anställda i Bravida. Men det faktum att han har köpts ut efter år av konflikter runt villkoren för fackligt arbete har spridit oro. En rundringning bland nuvarande och tidigare förtroendemän ger en rad kommentarer om att man nog tänker sig för en extra gång nu, att det fackliga arbetet kan kosta jobbet om man är obekvä. Oron visar sig också i en ovilja mot att träda fram med namn.

Dessutom har en rad personer lämnat sina uppdrag i år. Den centrala mb-gruppen utgjordes vid årsskiftet av Anders Forsström, Conny Widén och Göran Månsson. Nu sitter ingen av dem kvar på central nivå och ingen har tagit över deras poster.

Conny Widén säger att hans beslut att lämna uppdraget delvis berodde på hur Anders Forsström behandlades. Efter att Byggnads och Bravida gjort den överenskommelsen tyckte han dessutom att processen förhalades då man skulle ha samtal om förutsättningarna för det fortsatta mb-arbetet.

– Då blev jag less och klev av för jag tyckte att det fungerade så dåligt, säger han.

HAN LÄMNADE MB-UPPDRAGEN på samtliga nivåer i företaget och klev ur rollen som huvudskyddsombud. Göran Månsson säger att han lämnade uppdraget i den centrala gruppen främst för att det inte fungerade i kombination med hans ensamma servicejobb. Samtidigt skulle han kunna tänka sig att hoppa på igen om han fick ett visst antal arbetstimmar varje vecka vikta för fackligt arbete. Han säger att facket har drivit det kravet länge utan framgång.

Bravida är indelat i tre divisioner. Conny Widén var sammankallande för mb-gruppen i division nord. Där har samtliga nu lämnat sina uppdrag. Inte heller

gruppen i division syd fungerar i dag. I Stockholm säger Göran Månsson att han är kvar som sammankallande, men att Byggnads avdelning meddelat att han saknar förhandlingsmandat i nuläget.

Leif Nyrell, ombudsman på Byggnads förbunds-kontor, säger sig ha varit på väg att lösa alla förtroendemän från uppdragen och hänvisa Bravida till avdelningarna.

– Vi måste ha någon form av nivå på vad vi kan utsätta våra fackliga företrädare för, säger han.

Han avvaktar dock då samtal om en ny överenskommelse om medbestämmandet pågår.

Förtroendemän berättar för Byggnadsarbetaren att det fackliga arbetet varit tungrott och att företaget inte lyssnat. Några misstänker att de på olika sätt bestraffats då de varit ”besvärliga”.

Mikael Johansson, ordförande för Byggnads Örebroavdelning, bekräftar bilden. Nyligen har han strandat en lokal förhandling där en förtroendemän anklagats för arbetsvägran. Mikael Johansson menar att anklagelsen är ogrundad och tror att den egentligen är en följd av personens fackliga engagemang.

– Det är skrämmande att Nordens största installationsföretag har en sådan inställning till facklig verksamhet, säger han och berättar om förtroendemän som skickats på jobb långt hemifrån och som lånats ut utan att Byggnads varsplats enligt förtroendemannalagen.

Även tvisterna runt Anders Forsströms fackliga arbete innehöll anklagelser om trakasserier.

Och förra året stämde Byggnads Bravida i ett fall där man hävdade att två förtroendemän permitterats som straff för sina uppdrag. Det slutade med förlikning, men förtroendemännen har lämnat sina lokala uppdrag. Enligt Leif Nyrell saknas lokala mb-grupper på några fler orter.

I skrivande stund pågår som sagt överläggningar mellan Byggnads och Bravida gällande en överenskommelse om ramarna för fackligt arbete. Bravidas personalchef Mats Jaarne vill inte kommentera situationen av hänsyn till samtalen. Men på frågan om mb-arbetet på Bravida i grunden fungerar svarar han:

– Ja, absolut.

TYSTNAT

FÖRTROENDEMÄN I BRAVIDA OM ORON:

"När smockan kommer ställer inte Byggnads upp och tar den."

"Tycker de att jag blir för obekvämt så köper de ut mig."

"Om man är jobbig gör de sig av med problemet."

"Han har gått på Byggnads linje och blivit drabbad av det. Då är det kanske ingen som är intresserad av att gå Byggnads väg i fortsättningen."

"Det blir personligt. De tror att det är jag som är problemet."

Kommentarerna kommer från nuvarande och tidigare förtroendemen i Bravida. Ingen har velat träda fram med namn.

10

SÄTT SOM FACKLIGA FÖRTROENDEMÄN VILL ÖKA SIN TRYGGHET

Byggnadsarbetaren har pratat med fackliga förtroendemen i flera företag och här är deras önskemål och råd om hur tryggheten i de fackliga uppdragen kan öka:

■ **MEDARBETARSAMTAL** på avdelningen ett par gånger om året.

■ **FLER MÖTEN** med fackliga förtroendemen från andra företag och ombudsmän.

■ **EN FÖRSÄKRING** som ger ekonomiskt skydd om det går så illa att man måste lämna anställningen.

■ **MER TID** som är särskilt avsatt för löpande fackligt arbete varje vecka.

■ **ROTATION PÅ UTSATTA MB-POSTER**, så att det syns att de fackliga kraven inte hänger samman med en särskild individ.

Förtroendemen

Den som ser på händelserna inom Bravida den här vintern kan lätt dra slutsatsen att intensivt fackligt arbete kan kosta jobbet. Samtidigt ökar Byggnads förväntningar på de fackliga förtroendemen.

Reaktionerna på att Bravida köpte ut den centralt sammankallande mb-ledamoten är starka, både inom företaget och bland förtroendemen i andra företag. I Göteborg har sju förtroendemen från NCC, Skanska, Peab, AF Bygg, och Veidekke författat en skrivelse till Byggnads styrelse. De tycker att Byggnads bör ta ansvar för hans situation genom att erbjuda en anställning.

– Han har följt Byggnads direktiv hela tiden, konstaterar Sven Frisk, en av männen bakom skrivelsen.

I förlängningen ledde det till arbetslöshet och nu skriver göteborgarna i sitt brev till Byggnads styrelse att det varken är "rimligt eller anständigt" att sätta punkt utan att erbjuda jobb på Byggnads i stället. Styrelsen har svarat att fackliga förtroendemen har

en lagfäst särställning och att Byggnads självklart ställer upp när någon hamnar i dispyter som miss-tänks botten i det fackliga uppdraget. Men man konstaterar också att Byggnads inte har möjlighet att skapa tjänster för fackligt aktiva arbetstagare som av någon anledning avslutar sina anställningar, "oavsett skäl till detta".

SAMTAL MED FACKLIGT aktiva personer på olika nivåer inom Bravida visar på ett stöd för göteborgarnas resonemang. Det finns en ilska över att Byggnads alls gått med på att låta Bravida köpa ut nyckelspelaren i det fackliga laget, men även kommentarer om att man i nuläget bör erbjuda ett jobb är återkommande.

– Byggnads skulle aldrig ha låtit det gå så långt

■ **FLER SPETSUTBILDNINGAR** för mb-ledamöter, där man tar upp att uppdraget kan vara tufft.

■ **FÖRDJUPAD KONTAKT** mellan förbundet och förtroendemännen. Det ska vara naturligt för en förtroendeman ute i landet att slå en signal till någon på förbundskontoret.

■ **FINSLIPADE RUTINER** för hur man kan stötta förtroendemän som känner sig utsatta.

■ **RUTINER** för att ta vara på kompetensen hos dem som lämnar sina uppdrag.

■ **SUG SNABBT UPP NYA PERSONER** som visar intresse för fackliga uppdrag, utbilda dem.

I nummer 2, 2010, skrev Byggnadsarbetaren om förtroendemannen Anders Forsströms konflikt med sin arbetsgivare Bravida. Det slutade med att han köptes ut av arbetsgivaren.

”Man skulle ha anställt honom (Anders Forsström) på central nivå och låtit honom punktmarkera Bravida.”

THOMAS ANDERSSON, MB-REPRESENTANT

vill ha mer stöd

med en enskild medlem. Byggnads och Bravida borde kunna komma överens och lösa problemet på ett annat sätt 2011, säger Anders Mårtensson, Byggnads styrelserepresentant i Bravida.

– Jag tycker att Byggnads ledning skulle ha tagit sig själva i kragen och haft lite jävlar anamma och kurage. Man skulle ha anställt honom på central nivå och låtit honom punktmarkera Bravida, säger den lokala mb-representanten Thomas Andersson.

FLERA PERSONER SOM Byggnadsarbetaren talat med apropå den senaste utvecklingen i Bravida drar slutsatser av typen ”blir jag obekvämt blir jag uppsagd och svartlistad i minst 20 år inom vvs-branschen”.

Detta är inte det enda exemplet på att fackliga förtroendemän känner sig utsatta. För två år sedan rapporterade Byggnadsarbetaren om infekterade tvister inom Peab i södra Sverige, i år har Byggnads stämt Värmdö Byggtreprenader i Arbetsdomstolen för att ett skyddsombud bland annat förflyttats till förrådsarbete.

Samtidigt är det viktigare än någonsin för Byggnads att förtroendemännen inte backar undan.

Sedan några år tillbaka har man, av ekonomiska skäl, siktat inställt på att lägga ut mer av ombudsmännens uppgifter på förtroendemän ute på företagen.

Michael Nyrén, en av dem som undertecknat skrivelsen från Göteborg, vill gärna ha en livligare diskussion om vad man kan göra för att öka tryggheten för förtroendemännen under den resan. Själv tycker han att någon typ av ekonomisk försäkring skulle kunna vara en idé.

– En sak som jag efterlyst tidigare är medarbetarsamtal för förtroendemännen kanske en gång om året, säger Sven Frisk.

Båda de tankarna får stöd av fler när Byggnadsarbetaren ringer runt till förtroendemän i flera företag för att diskutera hur tryggheten kan öka.

Hela listan med förtroendemännens förslag hittar du här ovanför.

Michael Nyrén.

Sven Frisk.

”En sak som jag efterlyst tidigare är medarbetarsamtal för förtroendemännen.”

SVEN FRISK

Länge leve **BYGG-** semestern!

eller?

Erik: Vill jobba och
vara ledig mer på
vintern i stället.

Anders: Ser fram
emot fotbollscup-
sommars med sonen.

Industrisemestern är död, men byggsemestern lever och frodas, åtminstone på riksföretagen. Under fyra sommarveckor stänger de flesta arbetsplatser helt. På ett bygge i Uppsala går meningarna i sår om hur lyckat det är att hålla fast vid byggsemestern.

TEXT: KATARINA CONNHEIM FOTO: MIKAEL WALLERSTEDT

DET ÄR EN GRÅ, SMÅREGNIG och blåsig majdag i området Librobäck i Uppsala, där ett bygglag på JM bygger bostadsrätter. Sommarsemestern känns denna förmiddag långt borta. Men semestern är redan spikad. Under lunchrasten berättar byggnadsarbetarna vad de ska göra. Lagbasen Johnny Eriksson ska åka till Rhodos en vecka med barnen, Tony Karlsson ska segla hela semestern, Anders Ryström ska åka på fotbollscup med sin son. Erik Dagnesjö ska ha semester, men han vill också jobba två veckor.

– Jag vill vara ledig mer på vintern, då det är mörkt och kallt. Det är då som man är som tröttast och vill ladda batterierna, säger betongarbetaren Erik Dagnesjö.

Men om han hade arbetat som industriarbetare hade det varit betydligt lättare att arbeta under som-

maren. För industrisemestern är i dag ett minne blott. Svensk industri är i dag starkt internationaliserad och beroende av omvärlden. Under sommaren går aktiviteten förvisso ner, men arbetsplatserna stängs inte.

– Då förlorar vi order. Vi måste ha en leveranskapacitet och leverera året om, säger Tomas Undin, biträdande förhandlingschef på Teknikföretagarna.

Men byggarbetsplatsen i Uppsala är stängd som många andra byggarbetsplatser.

Efter en rundringning som Byggnadsarbetaren har gjort till de stora byggbolagen visar det sig att byggsemestern tas ut i de flesta fall i juli och i början av augusti (v 28–31). Så ser det ut över hela landet.

Men för den som vill förlägga sin semester under en annan tid på året är det knepigare. Erik Dagnesjö har förhört sig hos personalansvarig på JM om det finns

BYGGSEMESTERN

■ Sedan 1978 har alla arbetstagare rätt till fem veckors semester, det vill säga 25 semesterdagar. **Enligt semesterlagen och byggavtalet 2010 ska semesterledigheten förläggas så att arbetstagaren regelmässigt får en ledighetsperiod om minst fyra veckor under juni till augusti.**

Om det finns särskilda skäl får dock semestern förläggas under annan tid.

■ Liknande skrivelser finns också i vvs-, kyl- och glasmästeriavtalen. På exempelvis kylavtalet kan huvudsemestern förläggas till perioden från den 15 maj till 15 september.

■ Varje avdelning inom Byggnads förhandlar varje år sedan lokalt med Sveriges Bygginindustrier om byggsemesterns utläggning. I de flesta fall handlar det om att semesterperioden förläggas under v 28–31. I bland annat Göteborg, i västra Sverige och Västerbotten varierar tidsperioden, från år till år, mellan v 27–30 och 28–31.

Johnny: Längtar till Rhodosresan med barnen

”Det känns konstigt att byggarbetsplatsen stänger helt under fyra veckor.”

JOHNNY ERIKSSON, LAGBAS

Åsikterna om den traditionella byggsemestern går isär. Lagbasen Johnny Eriksson har tidigare, när barnen var små, velat ha en mer uppdelad semester, i stället för fyra veckor sammanhängande.

28
PROCENT

Så många av arbetarna gjorde ingen semesterresa eller saknade tillgång till fritidshus under semestern, 2009. Motsvarande siffra hos tjänstemännen var bara 15 procent. (LO-rapporten ”Semestervanor 2009”)

NÄTFRÅGAN
Är byggsemestern förlegad?

www.byggnadsarbetaren.se

- möjlighet att arbeta på någon annan av JM:s byggarbetsplatser under sommaren.

HENRIK PERSSON, ANSVARIG FÖR yrkesfrågor på JM, har hittills fått in sex personer i Uppsala som vill jobba under semestern. En del vill vara lediga på vintern eller så är det för att sambon eller frun har helt andra semesterperioder.

– Vi försöker tillgodose önskemålen, men det måste finnas någon arbetsplats som har behovet. Just nu finns det inte någon sådan arbetsplats och då går det inte, säger Henrik Persson.

Även lagbasen Johnny Eriksson tycker att det borde finnas mer flexibilitet vad det gäller förläggandet av semester. Johnny Eriksson har delad vårdnad om sina två barn. I år tycker han att det fungerar bra med fyra veckors sammanhängande semester. När barnen var yngre hade han velat dela upp semestern mer, exempelvis ha två till tre veckors semester under sommaren och sedan ta enstaka dagar under året, exempelvis vid jul, påsk och andra lov. För någon vecka sedan var han med sin dotter på klassresa och då utnyttjade han sina semesterdagar.

– Det känns konstigt att byggarbetsplatsen stänger helt under fyra veckor. Byggbranschen borde bli

mer flexibel för att rekrytera unga människor, säger Johnny Eriksson.

Men flera byggnadsarbetare på arbetsplatsen vill inte dela upp sin semester.

Tony Karlsson ska segla hela semestern och tycker att det är skönt med en sammanhängande ledighet.

Anders Ryström har heller inget emot sammanhängande semester. Han ser också en fara om semestern blir för uppdelad.

– Om bygget har hamnat på efterkälken, så kan arbetsgivaren köra över oss och beordra oss att jobba över. Att vi ska arbeta under två veckor, fast vi är lediga, säger Anders Ryström.

SÅ ATT BYGGBRANSCHEN SKULLE gå mot en flexiblere semesterförläggning verkar svårt att tro i dagsläget. Ändå tror Kent Lenner, Sveriges Byggin dustriers enhetschef på Region öst, att byggbranschen i framtiden kommer att arbeta mer på sommaren på grund av ekonomiska skäl.

– Tänk vad det kostar när kontor, bodar och kranar står still och tickar pengar. Det är egentligen ganska korkat. När det är bästa tiden att bygga, då slår man igen, säger Kent Lenner. ●

Betongarbetaren Erik Dagnesjö vill jobba två veckor under semestern och har frågat personalansvarig på JM om han kan jobba i sommar. Han vill i stället vara ledig mer på vintern och kanske resa till något varmt land.

Byggjättarna håller stängt

Under fyra veckor, i juli och början av augusti, stänger de flesta av landets byggarbetsplatser. Det visar Byggnadsarbetarens rundringning till de stora byggföretagen.

Byggnadsarbetaren har ringt runt till de fyra stora byggbolagen Skanska, Peab, NCC, JM samt till installations- och serviceföretaget Bravida för att få en uppfattning om förläggningen av semester. Bilden är entydig.

Byggnadsarbetarens granskning visar att byggsemestern i år till större del tas ut under tre veckor i juli och i början av augusti (v 28–31). På vissa håll i landet, i västra Sverige och i Västerbotten, tas semestern ut under hela juli (v 27–30).

Byggföretagens huvudskäl är att en sammanhängande semester är mer effektivt just på byggarbetsplatsen. På en byggarbetsplats är flera yrkesgrupper, underentreprenörer och leverantörer beroende av varandra.

– Huvudprincipen är ju att alla ska ha byggsemester samtidigt. Vi anpassar oss till övriga näringslivet och våra underleverantörer, eftersom byggarbetsplatserna är beroende av leveranser, säger Mia Trahn, presstalesman på Skanska.

På Peab har man under två till tre år försökt att sprida ut semestern, från midsommar till slutet av augusti. Men det har inte fungerat så bra. Det har blivit fördröjningar i byggandet, vilket gör att man i år rekommenderar att arbetsplatserna i de flesta fall hålls stängda under sommarveckorna i juli och i början av augusti.

– Det är svårt att hålla säkerheten och kontrollen på vilka som går ut och in. Det är också svårt att hålla i gång bygget om någon av yrkesgrupperna har semester, säger Mats Svensson, personalchef på Peab.

Alla byggarbetsplatser är inte stängda. Stora projekt som exempelvis Nya Karolinska sjukhuset i Stockholm och vägbygget Partihallslänken i Göteborg pågår under sommaren.

Flexiblare semester på mindre företag

■ På mindre byggföretag är förläggningen av semester betydligt mer flexibel. På byggföretaget Player & Fors utanför Borås får de anställda själva bestämma när de vill ha semester.

Företaget har 20 anställda och har inget problem med att vara flexibel när det gäller semestern.

– Det är en oskriven lag att de anställda får välja själva när de vill ha sin semester. En del vill vara lediga på vintern eller anpassa den efter sin fru eller sambo som kanske arbetar inom sjukvården, säger delägaren Patrik Fors.

Snickaren Markus Malm tar semester när det passar honom. Oftast blir det två veckor på vintern och tre veckor under sommaren.

– Under vintern åker jag till Thailand och får några veckor, sedan var jag i New York, säger han.

Vilken semestertyp

Vad är egentligen en bra semester? Enligt Byggnadsarbetarens högst ovetenskapliga kartläggning beror det helt på vem du frågar. Vi har mejslat fram fem sköna typer som du garanterat stöter på under de närmaste fyra veckorna.

TEXT: JOHAN SJÖHOLM ILLUSTRATION: MARIE KASSMAN

SOMMARJOBAREN

■ Slutar arbetsåret torsdagen före midsommar klockan 16.00. Går hem, firar med sill, nubbe och sång. Grillar lite. På måndag stiger han upp klockan 06.30, och kränger på sig blåbyxorna. Ägnar därefter hela semestern åt att kitta fönster, lägga om tak och bygga friggbod. Är det inte den ordinarie bostaden som behöver fixas med, så är det fritidshuset eller ungarnas lekstuga. För sommarjobbaren heter utflyktsmålen inte Bohuslän eller Bahamas utan Bauhaus och Byggmax.

Valspråk: "Det finns alltid något att göra."

Gröna lund

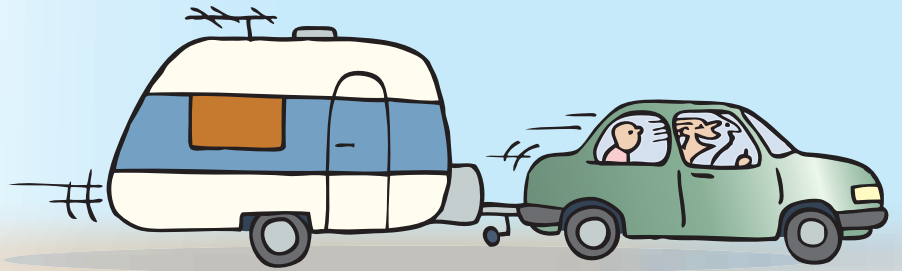

ÅTERVÄNDAREN

■ Man vet vad man har, men inte vad man får. Så tänker återvändaren och bokar sin 12:e resa i rad till den lilla byn Kokkari på den grekiska ön Samos. Han bor som vanligt på Tonys hotell längs med strandpromenaden i rum 15 med utsikt över den lilla gården. (Har sedan länge mobilnumret till Tony själv, och ringer alltid en vecka före avresa och försäkrar sig om att få just rum 15.) Åter souvlaki varje kväll på den lilla tavernan i början av piren. Dricker rött vin till. Alltid. En gång föreslog frun att de kanske kunde åka till London i stället. Återvändaren hörde vad hon sa, och satt sedan tyst med tom blick. Jättelänge.

Valspråk: "Same procedure as last year, miss Sophie."

är du?

Ale stenar

Sarek

Smögen

Fårö

FLIPPERKULAN

■ "5 minuter Stockholm stad och 5 minuter skärgård. 5 minuter sol och bad och 5 minuter herrgård ..." Så sjöng Galenskaparna i "Macken", och så semestrar Flipperkulan. Med familj och husvagn på släp far han som just en flipperkula genom vårt avlånga land. Det spelar ingen roll hur många stjärnor campingen har, hur vit stranden är eller hur bra kulglassen i kiosken smakar. Det finns alltid en plats, någon annanstans, som är lite bättre.

Valspråk: "Flest besökta resmål när man dör, vinner."

SOFFLIGGAREN

■ Vad då, semester? Soffliggaren vägrar att befatta sig med den trivsel- och upplevelsehysteri som han anser att Sverige drabbas av i juli och augusti. Från ledig dag ett isolerar han sig från övriga världen med en trave ljudböcker och tre dvd-boxar: Sommar-OS, vinter-OS och fotbolls-VM genom tiderna. Chockar ibland kroppen med en utflykt till Hawaii. Pizzeria Hawaii alltså, 150 meter bort på gatan där han bor.

Valspråk: "Semester? Eeeh ... nå."

STEKAREN

■ Tennisveckan i Båstad, Stockholmsveckan på Gotland, och självklart Seglarveckan i Bohuslän. Däremellan någon mastodontkonsert på Ullevi, ett besök i Stockholms nattliv och helst ett par dagar på Tylösand. Här gäller det att vara med när det händer grejer i Sommarsverige.

Valspråk: "Det viktigaste är inte att se, utan att bli sedd."

Pite havsbud

Ullared

Mårbacka

TEXT: JENNY BERGGREN FOTO: ANDERS G WARNE

Hawaiï, alland & igh Chaparall

VÄGBYGGARNA AVSLÖJAR SINA INNERSTA SEMESTERDRÖMMAR

FIXAR FÖNSTER I SKÄRGÅRDEN

■ Maskinföraren **Elisabet Maruyama** släpper inte byggmiljön helt på semestern, hon ska renovera fönster hemma på Värmdö i Stockholms skärgård. Och jobba lite i trädgården. Hon tycker att också andra som besöker Stockholm under sommaren ska ge sig ut mot havet, ta en skärgårdstur eller kanske rent av båtlufta.

Solen steker från en klarblå himmel. Trots semestervädret har de flesta på vägbygget av trafikplats 210 på E18 i norra Stockholm några veckor kvar att jobba. En hel del gjutning återstår. 20 000 kubikmeter betong kommer, enligt Trafikverket, att krävas till just den här etappen, som omfattar bland annat fyra långa broar.

DJUPHAVSFISKE I TANZANIA

■ "Nu börjar nedräkningen", säger **Jerry Ljunghaga** och tillåter sig att för ett ögonblick stanna upp och drömma om den kommande Tanzaniaresan. Egentligen reser han hellre på vintern, tycker inte att man ska försaka den svenska sommaren. Här hemma har han en segelbåt att fara runt i Mälaren med. Men nu när sambon fyller 50 blir det 16 dagar i östra Afrika. "Först blir det safari och sedan blir det slappa en vecka. Och jag ska se om jag kan komma ut på djuphavsfiske."

"SEMESTER ÄR ATT INTE PLANERA"

■ I morgon ska det gjutas. **Ronny Norberg**, ny för dagen på arbetsplatsen, kollar så att stämpan under bron sitter som de ska inför det. Senare i sommar hoppas han komma i väg på en utlandsresa med sambon. "Men man ska inte ha så mycket planer, det är det som är semester."

PARTY MED POLARNA - KÄRLEKSRESA MED TJEJEN

■ "Det blir lite segling, lite Gotland, kanske en sista minuten" säger maskinföraren **Alexander Johansson**. Gotlandsresan är en festresa med kompisarna, sista minuten blir med flick-

vänner. Favoritresmålet är Thailand där han varit två gånger. "Man ser mycket nytt där, det ligger ju på andra sidan jordklotet."

HYLLAR HIGH CHAPARRAL

■ Finland och småländska VildaVästernparken High Chaparral är resmålen för **Leif Wegefors** i sommar. Tvåbarnspappan tycks vara något av ett proffs på de aktiviteter som erbjuds barnfamiljer; hyllar Astrid Lindgrens värld, Parken Zoo i Eskilstuna och beskriver High Chaparral som "riktigt klockrent". Förra året gick resan ända till Disneyland i Paris, även den parken imponerade på honom. Men Finlandsresan är av annat slag; här ska han besöka släkt och träffa en snickare som han bodde hos under några utbytesveckor på byggymnasiet. Och så har han ju Hawaii-resan med jobbarkompisen att se fram emot (se nedan).

SPARAR FÖR HAWAII

■ **Ingmar Sundström** (vänster) snålar på semestern i år, sparar dagar. Så att det ska räcka till den stora drömmen nästa vinter: att åka till Hawaii med kollegan **Leif Wegefors**. Förra året fick rymdintresset styra. Resan gick till Florida. Han skulle få se en rymdfärja skjutas upp! Men blev lurad på konfekten då uppskjutningen ställdes in. Florida var ändå värt sitt besök och där fanns ett rymdcenter där han fick mätta det stora intresset för världarna bortom Stockholms vägar och den här planeten.

SKA SLAPPA I TURKIET

■ Maskinföraren **Sausan Almairi** har en ganska lugn dag i kranhytten i dag då gjutningen förbereds på bygget. I sommar ska hon till Turkiet med barnen. "Bara slappna av och äta gott." Framöver hoppas hon också på ett besök hos sin syster i Dubai. Där väntar ett syskonbarn som hon ännu inte träffat.

TEATER I HALLAND

■ "En av grabbarna är intresserad av den här utomhusteatern i Falkenberg. Vi ska försöka ordna så vi kan komma dit." Grabben i fråga är ett barnbarn till **Tommy Andersson** och att göra saker med just de fyra barnbarnen har hög prioritet på den här snickarens semester. För två år sen åkte de till Muminland i Finland, en rolig resa. Men det brukar bli någon Greklandsresa med frun också. Han hoppas faktiskt komma i väg på en hastigt preliminärbokad resa dit redan nästa vecka, väntar på besked om att ledigheten beviljas bara.

TA BÄSTA SEMESTER- BILDEN!

och vinn en **supercool** äventyrskamera

■ Missa inte chansen att vinna Byggnadsarbetarens nya fototävling, med riktigt exklusiva priser.

Denna gång blir instruktionerna väldigt fria. Ta en bild från din semester helt enkelt. Kanske en rolig bild? Kanske en vacker bild? Huvudsaken är att det är en bra bild.

Senast **den 8 augusti** vill vi ha ditt bidrag. Vinnarna utses av redaktionen och publiceras i nummer 10 som kommer ut den 25 augusti. Skicka bidraget till

p.o@byggnadsarbetaren.se (max 8 mb).

Glöm inte att bifoga kontaktuppgifter och några rader om vad du jobbar med.

1:A PRIS:

● **Pentax Optio WG1 GPS** (cirka pris 3 490 kr). En kompaktkamera som tål tuffa tag. Ta undervattensbilder ner till 10 m djup. Stötsäker. Inbyggd GPS för GEO-tagging. 14 megapixel.

2:A PRIS:

● **Loweprö Photo Sport Sling 100** (cirka pris 1 295 kr.) En kameraväska för sportiga fotografer. Förutom fack för kamera och tillbehör har den även rum för matsäcken och jackan.

3:E PRIS:

● **Gorillatorch** (cirka pris 395 kr.) En smidig ljuskälla som med sina flexibla ben och magnetiska fötter kan fästas på det mesta.

Tävlingen sponsras av:

Läskande nostalgi

Sommaren är här och med den törsten efter kylda drycker. Byggnadsarbetaren lät ett arbetslag i Älvsjö testa gamla fina nostalgiläskor som Vira Blåtira, Loranga och Portello.

TEXT: PETER LEANDER **FOTO:** MAGNUS LIAM KARLSSON

Andreas Wallin låter
läsken flöda ur testets
vinnare: Trocadero och
Champis.

Mikael Wiklund, Pontus Herrala, Rolf Söderlund, Andreas Wallin och Johanna Raoust utgjorde testgruppen.

I BYGGNADSRARBETARENS test finns inte plats för några amerikanska läskjättar. Här är det drycker med hög nostalgifaktor som gäller. Namn som väcker minnen: Vira Blåtira, Loranga, Fruktosoda, Trocadero, Pommac, Champis, Portello och Zingo.

Vår testgrupp består av fem stycken byggnadsarbetare, som alla arbetar i Älvsjö utanför Stockholm på ett radhusbygge. På en uteplats intill lunchboden sitter de fem törstiga arbetarna som ställt upp på att provsmaka.

Först ut är 80-talsklassikern Vira Blåtira. När byggnadsarbetarna får läsken upphäld är det med misstänksam blick de betraktar den mörkblå drycken.

– Ska det här vara blåbär, säger plattsättaren Andreas Wallin och granskar glaset med en kritisk blick.

– Helt okej, men inte min favorit, tycker Johanna Raoust, snickarlärling.

Gruppen ger ändå Vira Blåtira betyget tre av fem i smak, även om många kommenterar den giftliknande färgen.

Om Vira Blåtira är något okänd bland de yngre personerna i testgruppen känner alla till Loranga.

– Det här är ett gammalt märke, sånt man fick hos mormor och morfar, minns Johanna. Lagbasen och snickaren Rolf Söderlund minns drickabilen från barndomen.

– Den åkte runt på gårdarna och sålde sånt här, berättar han.

Däremot tycker Andreas att Loranga känns som en ”wannabe-Fanta”. Nygård Fruktosoda går mer eller

mindre obemärkt förbi. ”Slät” och ”ytterligare en sockerdricka” blir om-dömena.

Däremot får Trocadero ett positivt bemötande. ”Det här är den bästa”, är det någon som säger

Men även om läskerna som gruppen testar får ganska bra betyg är det inte dessa som byggnadsarbetarna köper på fritiden.

– Det blir mest Cola, säger Andreas Wallin.

KANSKE ÄR DET den inställningen som fått många av de gamla svenska läskmärkena att försvinna från marknaden under det senaste årtiondet. Hur som helst kan de nu vara på väg tillbaka.

Företaget Vasa Bryggeri har tagit upp produktionen av äldre drycker som just Vira Blåtira och Loranga. Läs en kort intervju med företagets vd Niclas Nilsson, här intill.

Åter till provsmakningen.

Den läsk som skapar mest uppståndelse är Portello. De flesta hatar den, förutom praktikanten Mikael Wiklund som, trots protester från de andra, fullständigt älskar läskerna.

– Det är min favorit, menar han.

– Vad är det här!? Det luktar kartong! Utbrister Johanna.

Zingo får något bättre bemötande än konkurrenten Loranga.

– Det är mer apelsin smak i Zingo, menar Mikael Wiklund.

Pontus Herrala, snickarlärling, håller med.

– Den här är godare än Loranga.

De återupplivade Vira Blåtira

Niclas Nilsson är vd på Vasa Bryggeri som specialiserat sig på nostalgiläsk:

Varför har ni valt att återuppta produktionen av gamla svenska läskedrycker som Vira Blåtira, Portello och Loranga?

– Detta är en linje i vårt koncept att vårda ett kulturarv och det genomsyrar hela vårt utbud av produkter. Vasa gör det som inte är lönsamt för de stora aktörerna i dryckesbranschen.

Hur är intresset för dessa läskedrycker bland svenskarna?

– Det finns en hel del nostalgiska konsumenter som anammat detta och som uppskattar ett bredare utbud av drycker.

Vilken säljer bäst?

– Trocadero och Portello.

Vad är det i Vira Blåtira som färgar tungan blå?

– Det får betraktaren och konsumenten fantisera om, men det är inga skadliga ämnen!

BETYG

Betygen på respektive testfaktor är ett medelvärde av testpiloternas betyg. Slutbetyget är en helhetsbedömning som sätts av redaktionen.

Pris (inkl.moms)

Smak

Färg

Törstsläckande

Nostalgifaktor

Kommentarer

TOTALBETYG

Pris (inkl.moms)

Smak

Färg

Törstsläckande

Nostalgifaktor

Kommentarer

TOTALBETYG

FLER
TESTER PÅ
NÄTET

TROCADERO (SPENDRUPS)

7,30 kr/liter

CHAMPIS (SPENDRUPS)

7,30 kr/liter

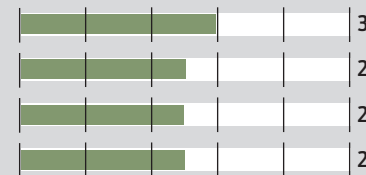
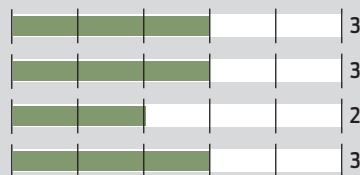
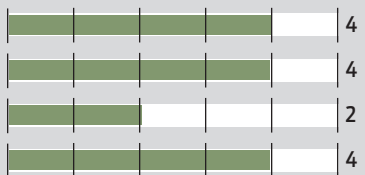
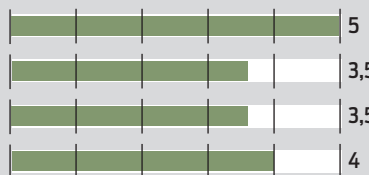
ZINGO (CARLSBERG)

7,30 kr/liter

VIRA BLÅTIRA (VASA BRYGGERI)

10,60 kr/liter

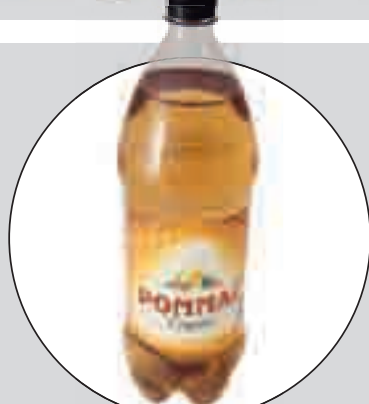

"Det här är den bästa"

"Nyårsdrinka när man var liten"

"Har mer apelsinsmak än Loranga"

"Helt okej"

POMMAC (CARLSBERG)

7,30 kr/liter

NYGÅRDA FRUKTSODA (SPENDRUPS)

7,30 kr/liter

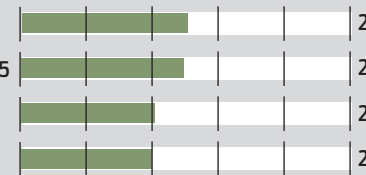
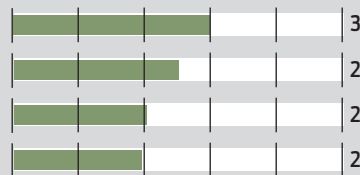
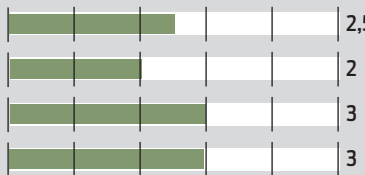
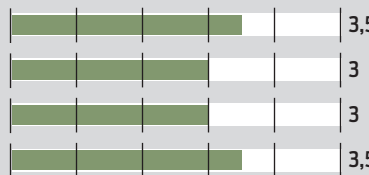
LORANGA (VASA BRYGGERI)

11,00 kr/liter

PORTELLO (KOPPARBERGS)

10,70 kr/liter

"Näst bäst"

"Tråkig smak"

"Sånt man fick hos mormor och morfar"

"Smakar kartong"

Så tämjer du skevt virke

Med det här nya verktyget tämjer du lätt skevt virke. Det ersätter tvingar och andra provisoriska brythjälpmedel.

Nysågat och nyimpregnerat virke slår sig och blir krokigt när det fått torka. Det vet alla som någon gång byggt med plankor och brädor, särskilt tryckimpregnerade sådana. Virket har vridit sig som en flygplanspropeller och måste rätas innan det spikas fast.

Med det här verktyget vrider du virket i rätt läge. I det här fallet, bjälklaget till en veranda, används vanligtvis en lång tving som skruvas fast i plankan och får fungera som brythjälpmedel.

– Men det är inte rationellt ergonomiskt och inte heller särskilt praktiskt, säger konstruktören Per-Olof Svensson i Alingsås.

Han är konstruktör och produktutvecklare och arbetar i dag inom bilindustrin. Idégivare till brytverktyget är Per-Olof Svenssons granne, snickaren Ulf Johansson. Tillsammans har de utvecklat ett verktyg som gör det lätt att rikta krokiga och skeva kraftiga plankor, till exempel till golvbjälklag, eller väggreglar.

– Jag har grunnat på det här i 15 år, berättar Ulf Johansson som driver företaget Yffes bygg i Alingsås.

Verktyget består av ett stålrör med samma längd som en rejäl kofot. Nertill på röret sitter ett vinklat plattjärn med 45 millimeters gripvidd, vilket motsvarar tjockleken på standardregel för golvbjälklag.

Brytjärnet placeras på översidan så att det griper tag i regeln, medan järnets underdel ligger an mot regelns nedre del. Skaftet kan också kompletteras med ett spännband som håller kvar regeln i önskat läge medan den spikas fast. Med spännbandet fixeras regeln så att man har båda händerna fria.

KENNETH PETTERSON

KENNETH PETTERSON

Konstruktören Per-Olof Svensson och snickaren Ulf Johansson har tillsammans utvecklat brytverktyget som håller krökt virke i schack.

DÄRFÖR KROKNAR VIRKET

- Att virket slår sig och blir krokigt beror på spänningar i årsringarna i trädets kärna.
- Under trädplantans första 4–7 år skruvar sig trädet i vänster- eller högerriktning eftersom årsringarna växer fram. Senare, under trädets långa medelålder, växer trädet rakt upp.
- När trädet nått mogen ålder skruvar sig toppen åt höger. Det skapar spänningar i trädets kärna.
- Man märker tydligt skillnaden mellan en bräda som är sågad ur trädets kärna och en bräda som är sågad ur virket närmast barken. Ju längre ut från kärnan, desto mer formstabil är virket.
- När en stock sågas tar man normalt ut två stora regler närmast trädets kärna. Av yttervirket tar man sedan ut två brädor.
- Resten, eller en tredjedel av stocken, blir till flis. Det innebär att stockens mest formstabila del oftast inte används som virke.

PETTERSONS PRYLAR

Tipsa mig!

08-728 49 70

k.p@byggnadsarbetaren.se

Grejer&grepp på nätet:

www.byggnadsarbetaren.se

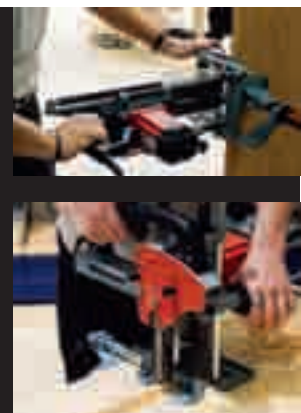
STÄMJÄRN – NU MED MOTOR PÅ

■ Här kommer det motoriserade stämjärnet. Specialmaskinen till höger ovan ersätter stämjärnet och gör att man kan fräsa ur för till exempel ett lås medan dörren hänger kvar på gångjärnen.

Maskinen till höger nedan används för fräsning där man normalt förborrar och därefter hugger ur med stämjärn.

Den klarar fräsdjup ner till 500 millimeter.

Maskinerna har dubbla kedjor som arbetar i motsatt riktning från varandra, vilket ger rena urfräsningar utan att träet splittras. Leverantör är tyska Mafell, som i Sverige representeras av Sågspecialisten AB i Jönköping.

Går du i investeringstankar? Här listar vi produkter som fått toppresultat i Byggnadsarbetarens tester.

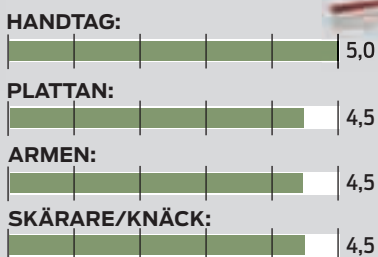
KAKELSKÄRARE

Publicerad i Byggnadsarbetaren nr 14, 2010.

MONTOLIT 63 T2

Pris (inkl. moms) 4 137 kr
Vikt 8,1 kg

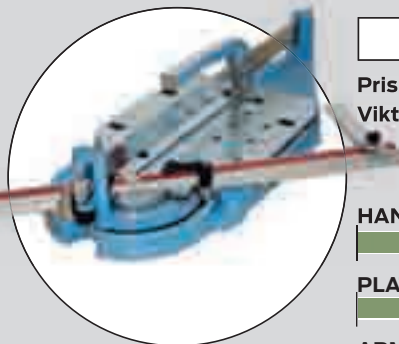

TOTALBETYG: 5

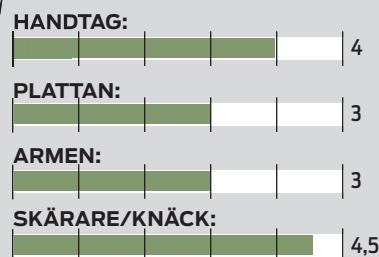
SÅ TYCKTE TESTPANELEN:

"Mycket bra skärare med smarta funktioner som funkar bra."

SIGMA 3B

Pris (inkl. moms) 4 010 kr
Vikt 9,2 kg

TOTALBETYG: 4

SÅ TYCKTE TESTPANELEN:

"En enkel men bra maskin. Den gör det den ska."

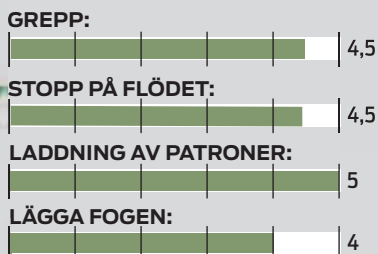
FOGPISTOL

Publicerad i Byggnadsarbetaren nr 3, 2011.

TEC 7 GUM

Pris (inkl. moms) 352 kr
Vikt 761 g

TOTALBETYG: 5

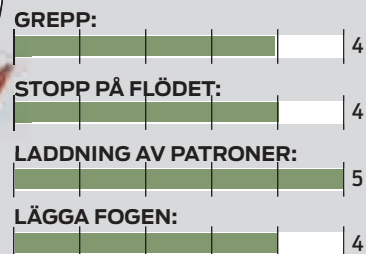
SÅ TYCKTE TESTPANELEN:

"En bra spruta. Det enda negativa är att det inte går att lägga så mycket fog med ett tryck."

SIKA H 14

Pris (inkl. moms) 515 kr
Vikt 775 g

TOTALBETYG: 4

SÅ TYCKTE TESTPANELEN:

"Nackdelen är att greppet sitter nästan mitt på så den känns lite klumpig."

Efter jobbet

*"Jag hade en fantastisk vecka som jag aldrig glömmer ... **Jag har hittat mitt drömjobb** och lärt mig allt från vilken skruv man ska ha till ytterväggar till hur man monterar ner en lyftkran."*

I en vecka praoade 14-årige Albin Baranyai på en byggfirma i Småland. Där hittade han sitt drömjobb, och lärde sig raggningsteknik från ett kortväxt muskelknippe. Alltihop skrev han ner. Här är hans berättelse.

TEXT: ALBIN BARANYAI ILLUSTRATION: STEFAN LINDBLAD

Min första dag ...

EN MÅNDAG VAKNADE jag 07.00 och skulle göra min prao på ett byggföretag. Jag var ganska förväntansfull men hade en känsla i magen som sa att detta lilla äventyr kunde bli ganska tråkigt. Många hade sagt att jag mest skulle få stå och titta på när arbetarna gjorde sitt jobb. Men både jag och de som sagt så hade fel.

08.10 gick jag in på firmans kontor. Det första som slog mig var den väldigt starka doften av kaffe. Det var som att gå in i en vägg av kaffedoft.

Efter att jag hade träffat min handledare och fått gå runt och presentera mig för alla trevliga människor såg jag när fyra, fem personer stod och pratade med varandra, alla med en kaffekopp i handen och fingrarna gick som trumpinnar på Iphonerna. Man märkte att de var nästan som överklasstyper. De var finklädda och hade snygga frisyrer och polerade skor.

Samtidigt bara några hundra meter därifrån stod Bernt och Hasse och diskuterade vilken sorts skruv de skulle använda till ytterväggen på det nya djursjukhuset som skulle byggas bredvid OG-hallen. Djursjukhuset var något helt annat jämfört med kontoret. De flesta av arbetarna hade nog inte kammat håret på flera månader, men det var ingen som brydde sig heller. Den nästan antika mobilen var man tvungen att ha i en liten plastpåse för att den inte skulle gå sönder av allt damm och skit. På nolltid hade dammet täppt igen min näsa.

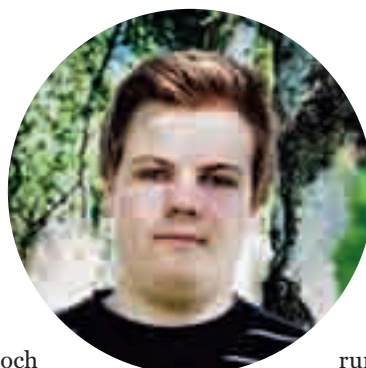
FRUKOSTEN ÅT MAN i en liten skitig hytt där man även klär om och tvättar sig. Jag höll på att dö av den unknä stanken i hytten ända tills någon öppnade fönstret och jag kunde börja andas igen. Men det verkade som att arbetarna var vana vid detta och

det var ingen som brydde sig om det. Frukosten var inte så god som förväntat eftersom dammet nu hade trängt ner i min mun.

Efter frukosten gick vi ut och Bernt lyckades komma på en massa saker som jag kunde göra. Till exempel gräva igen grunden och städa lite. Nu kändes det som att den här veckan skulle kunna bli riktigt rolig. Samma tankar hade nog inte Göran som stod och tittade på den enorma lyftkranen som skulle monteras ner. Han hade fått det ultimata skitjobbet som ingen annan ville göra. Dessutom hade man lyckats välja exakt rätt dag för det här jobbet. Det var kallt och blåsigt och som grädde på moset kom det en svalkande regnskur då och då. Till min stora förvåning stod lyftkranen på en Scania Vabis från 1975 som förmodligen sett sina bästa dagar. Den kommande halvtimmen ägnade vi åt att få i gång "Gamla Bettan", men efter lite ny olja och några tändstiftsbyten gick hon i gång.

NÄSTA DAG FICK JAG, i stället för att vara ute i regn och blåst, sitta i Stefans varma och sköna lastbil hela dagen. Lastbilen hade stora luftfjädrade säten och hela hytten var också luftfjädrad så när man körde på ett gupp kändes det som att hoppa studs matta i slow motion.

Stefan och jag åkte i väg på en massa olika byggen. Den gemensamma nämnaren var skitigt, lerigt och en massa olika arbetare. Det fanns byggarbetare, målare, rörmokare, plåtslagare, maskinister och en massa annat. Jag kan verkligen inte förstå hur man kan få ett sånt här bygge att fungera. Hur man lyckas ha alla människor på rätt plats och

Albin Baranyai.

göra rätt sak i rätt tid. Stefan och jag började prata om hans jobb. Han hade jobbat på många olika ställen men det här var bäst. Dessutom hade han en bra lön (30 000 kronor i månaden).

Det vi gjorde var att åka runt och lasta bilen och snacka

lite skit med arbetarna när man hade tid. När vi satt i lastbilen på väg till Kalmar så plingade det plötsligt till i mitt huvud och jag kom på att det här är mitt drömjobb. Det här vill jag också göra och det vill jag göra i resten av mitt liv.

SEDAN FICK JAG ÄNNU en rolig dag, på företags förråd. Efter att ha legat och spikat en oändlig massa lister i tre timmar kom Sura. Han är 20 år gammal och 150 centimeter lång, har en massa muskler och kommer från Thailand. Han sa att vi skulle ut och ragga brudar och det hade jag ju inte något emot, så vi åkte i väg. Jag trodde ju så klart att han skojade men sen började han dela med sig av sina raggningstips och när vi såg en snygg tjej så vevade han ner rutan, satte på sig solglasögonen och började snacka med henne. Jag hörde inte vad han sa, men ibland vände han sig om och pekade och log mot mig. Efter typ två minuter vevade han upp rutan och gav mig en lapp. Då fick jag en chock för den där lilla killen hade alltså fixat den där snygga tjejens mobilnummer till mig. (Jag har inte vågat ringa henne ännu.)

Jag hade en fantastisk vecka som jag aldrig glömmet. Jag har träffat en massa härliga människor och speciellt Sura. Jag har hittat mitt drömjobb och dessutom lärt mig allt från vilken skruv man ska ha till ytterväggar, till hur man monterar ner en lyftkran. ●

Duke Nukem vägrar att växa in i 2000-talet. Därför blir spelet slätstruket.

Kom igen Duke, dags att växa upp!

Duke Nukem Forever

GEARBOX SOFTWARE,
18 ÅR, PS3, X360, PC

1996 års Duke Nukem 3D formade många av de konventioner som fortfarande används i förstapersonsskjutare. Mest uppmärksammat blev det emellertid för den kontroversielle huvudpersonen Duke Nukem och hans försmak för sprit, steroider och strippor. Den evigt försenade uppföljaren Duke Nukem Forever har kantats av både avhopp och utvecklarbyten. Efter rekordlånga 14 år på ritbordet har nu spelet slutligen nått butikshyllorna.

Den tekniska innovation som präg-

lade föregångaren är dessvärre som bortblåst när Duke återigen tar upp fajten med invaderande rymdmonster. Duke själv är dock oförändrad. Spelmediets utveckling sedan 1990-talet har gått förlorad på machomannen som fortfarande varvar tröttsam sexism med toaletthumor.

Dessutom tyngs spelet av frustrerande plattformsmoment, ändlösa laddningstider och långgrandiga pussel.

Några pulshöjande actionscener räddar upplevelsen från totalt magplask, men på det stora hela lämnas man med känslan av att relikten Duke borde ha fått slumra vidare i glömska.

ERIK COSTOULAS

SAGT & HÖRT

"Genom att låta mer sentida låtar luta sig mot klassiker lyfter Lundell fram nya styrkor i nummer som "Venus och Jupiter" eller "Roadhouse Kirshheim".

AFTONBLADET OM "UNPLUGGED SOLO."

Bara några dagar kvar, innan Ullevi kreverar under århundradets trash-salva. Metallica, Anthrax, Slayer och Megadeth på samma scen. Samma kväll. Kan det bli hårdare?

"Det blir ingen sång från min sida, men jag ska berätta om modiga människor, några som gått före, vemod och glädje."

S-LEDAREN HÅKAN JUHOLT OM SITT SOMMARPROGRAM 7 AUGUSTI.

MUSIK

Ulf Lundell

"UNPLUGGED SOLO"

AKUSTISK ROCK

Man kan tycka vad man vill om Ulf Lundell. Att han är bitter, pretentiös eller överskattad. Men i ett sammanhang

som detta, där det enda du möter är hans texter, hans röst och ett lågmält gitarrkomp, då har karln något som berör. Hans förmåga att måla upp en scen eller ett landskap i en enkel fyra-ackordsvers, kan man inte bortse ifrån. Det här är en liveinspelning från 2008 som kommer att ackompanjera en och annan sommarkväll på min balkong.

JS

MUSIK

Badmouth

"HEAVY METAL PARKING LOT"

HÅRDROCK Andra plattan från ett av de band som fyller ut tomrummet som the Hellcopters lämnade efter sig när de splittrades 2008. Flyhänta riff och texter om öl och knark som är som gjorda för att skråla på en förfest. Allt är inte lika kul, men när kvintetten när som högst rycker det svårt i nackmuskulerna, det är bara att erkänna. Kuriosa för dig som inte vet: Titeln på plattan är hämtad från en kultförklarad kortdokumentär från 1980-talet om Judas Priest-fans. Rekommenderas varmt. Finns på dvd.

JS

UR BYGGNADSARBETAREN, NR 17, 1986:

#1

1		2	5		7		8	
5	9			8		2		3
	8			2			4	
		5				4		
4				9	2	3		
8		1	7		5		9	2
	5	4	1				3	
7			4		3	1		
	1							4

© Bulls

#2

						6		
	9	4	3			8		
1			4		5	9		2
9	8			2		1		
		6				7		
				4	6			
	1			3	4		9	8
			2					5
6		2		8		4	1	

© Bulls

#3

5		7	9					8
					5	9	6	
	2			3				4
	1	5		2			9	
4								1
			1		6		3	
3				4			1	2
1	9		5	8	2			3
						6		

© Bulls

#4

8					7			
2			8	3	4		9	
		9	1					
4	2					5		
	5		4		2	1		9
1		7	3					2
								1
				7	5			
								8

© Bulls

LÖSNINGAR:
(vänd upp och ner)

1

4	9	5	8	7	2	6	1	3
6	2	1	3	5	4	8	9	7
7	3	8	6	9	1	4	5	2
2	6	9	4	5	7	1	3	8
4	7	1	3	8	9	5	2	6
1	5	3	2	6	8	9	4	7
8	7	4	7	1	3	5	2	6
8	7	4	7	1	3	5	2	6
4	5	7	2	1	4	6	9	3
1	5	3	2	6	8	9	4	7
5	9	7	6	8	4	2	1	3
1	4	2	5	3	7	9	8	6

2

7	1	4	6	8	5	9	3	2
5	9	3	7	1	2	6	4	8
8	6	5	2	4	7	9	1	3
9	2	8	4	1	7	3	5	6
4	2	7	1	8	4	6	9	5
4	2	7	1	8	4	6	9	5
6	9	8	3	5	7	2	1	4
6	9	8	3	5	7	2	1	4
3	2	8	4	1	7	9	5	6
7	9	4	3	6	2	8	5	1
2	5	1	9	8	6	7	4	3

3

8	9	6	7	5	4	3	2	1
3	5	8	2	7	1	4	6	9
1	2	4	5	1	2	3	4	5
5	6	9	7	2	1	8	3	4
9	8	2	1	7	9	7	6	8
4	9	8	5	6	2	2	7	1
7	1	5	4	3	2	3	4	5
6	9	8	5	6	1	7	2	3
1	5	4	3	2	3	4	5	6
8	3	1	2	4	5	6	7	8
5	4	7	9	6	1	3	2	8

4

8	5	7	1	4	6	2	3	9
9	4	3	5	7	2	1	8	6
1	2	2	1	2	8	9	7	5
2	9	4	8	5	6	3	4	7
2	9	4	8	5	6	3	4	7
3	8	5	6	1	7	9	2	5
7	1	5	4	2	2	2	1	7
3	8	5	6	1	7	9	2	5
3	8	5	6	1	7	9	2	5
7	4	1	2	2	8	6	7	3
2	4	1	2	2	8	6	7	3
8	6	3	5	9	7	2	1	4

SEMESTERSPECIAL DUBBELKRYSS

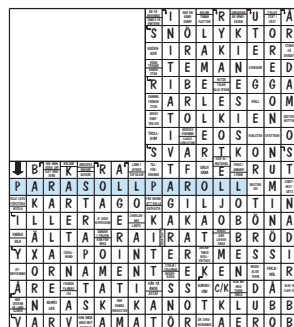
EXAMENS- PLAGG	↓	↓	DJUP ÅNGER KLANGLÖS	↓	TRAMPAR MAN PÅ ORDEN	↓	↓	KNYTA UPP LEVER PÅ PENGAR	↓	OÖNSKAD VÄTA PÅ SEMESTERN	HASTIG	↓	KASTAS AV GUTAR LIGA FÖR LÅNGA	↓	KAN FASADER BLI
→											BE- FAST- NING	→			
NÅGOT FÖR BÖCKER					GRÖNA YTOR SÄRAD					JUDE FÖDD I ISRAEL ELJÄTTE					
HULDROR FÖRMA SIG TILL					HAR RYTTARE PÅ SIN SITS										
→			AGENT- ORGAN STYR KÖP I USA			↓		UPPELDAD ÄR GISTEN EKA					STARKA DROPPAR AMUSERA		
EGYPTISK VICE- KONUNG					OGILLAR SOL- BADARE					LURA GENOM- LIDS					
VÄL- KOMNAS MAN I		MUSIKAL- ISKT SKÅDESPEL TÅG							HUVUDSTAD BRÄKIG DISKUS- SION					NEPTUNUS ATTRIBUT	
→					SEDEMERA FUL FIRRE						STACKARE				
SKON- SAM					BE- TONINGS- SÄTTET	↓	→				MARTINS- SON SOM SKREV		HÄDE INTE LLOYD SÅ MÅNGA		TITTAR
SKÖNJA HAR VÄR VIADUKT				LÖV- TRÄD				ORKAR KLÄTTER- VÄXT							
→								HÄFTIGA ANGREPP TOFSDJUR							→
MAJAS KARL				FOR	RÖR OM I GRYTAN					VETERAN- BILMÄRKE KING COLE					
ÄR INTE KORSAD	BALANS- ERAS AV ORO	ROVORNA VON ESSEN				↓	SMUTSIG					GUILLOU- FIGUR			BLEV VÄG- VERKET
→					SORLIGT ATT SÄGA			ÖGRUPP UDDA PERSON				LIVSÖDE LÄRO- SATS			
NORSKAN WAITS SOM SPRANG	KYLDE NER FÖRR BILJÄTTE				→			FÄR DEN MED LEKEN	GER OSS NYTT HÄDE EN TROLLKARL			KORT FIRMA- FALL		GÅNG- BART GRUS	
FÖR- TRÄFF- LIGT	→				MODE- BOSS					MULTNAR LÅNGSAMT					
→						↘									JP 2011 ©PERSSON

ÄR DOPP-VÄNLIGA	VAL-SPRÅK	MÅSTE KRAMAS FÖRST	UTAN STADGA	HON I STALLET	ACKORD VERKLIG	JAMARE	KORP-ULENS	SJUKLIGA DEL AV BOKVERK	
						TEL AVIV-BO KREDIT			
DEPPIG				UTROP	POPANDE SHEENA BETUTTAD			GAMMAL GREKISK KOLONI	
KÄNSLIG KROPPS-DEL	ÖVERORD			LIK-GILTIGT	ÄR HET AV SOLEN				
						POJK-GRUPP SKREV OM MIO		SKALDEL SAKNAR ATEIST	
GIFTE SIG MED LODBROK				TÄTTING VARDAG-LIGT ÄMNE		FIRAS I JANUARI		DETROIT-ÅK	
GIGANT-ISK	PÅ KANT STEN-FRUKT				TAS PÅ PUMPEN	STÄNGD HUD-SPRICKA			
			FÖR-BORGAD HAFT				KORT PÅ KORT	HAR KOLL PÅ BLADEN	PRESSADE DRUVOR
VANLIG ÅSYN		HAR ANOR NATRIUM			SKÅL PRICKAS SOM SMÅ			CHEF GRIPA	
				FLOD I ASIEN			NATURLIG VÄG		
LAX-FISK					OSTORT			DEN GAMLE	

VINNARE I BILDKRYSS 6

Ingvar Sönefors, Falkenberg; Håkan Carlsson, Åmål; Astrid Bengfelt, Boden; Ulla Åberg, Ärlöv; Kenneth Nilsson, Tranås; Tom Eklind, Rättvik; Jan Gustavsson, Årjäng; Hélene Sandström, Stockholm; Harry Jonsson, Umeå; Maja Axelsson, Bräkne-Hoby; Tord Gustavsson, Göteborg; Crister Rönnerdahl, Örebro; Toni Arkanus, Stigtomta; Håkan Forslund, Sollefteå; Torsten Byström, Bergforsen.

Bildkryss 9

Dragning den 12 september. 15 med rätt lösning vinner var sin dubbeltrisslott. Sänd lösningen till Bildkryss 9, Byggnadsarbetaren, Box 196 15, 104 32 Stockholm.

Namn.....
 Adress.....
 Postadress.....

INBLICK information från ditt fackförbund

NR 8 REDAKTÖR: HUMLA EINARSDÓTTIR ADDRESS: BYGGNADS, 106 32 STOCKHOLM
E-POST HUMLA.EINARSDOTTIR@BYGGNADS.SE TEL: 08-728 48 34 WWW.BYGGNADS.SE

Tyst minut fick stort gehör

Byggnads genomförde en tyst minut den 8 juni på Sveriges arbetsplatser runt om i landet och gav möjlighet för dem som ville hedra de arbetskamrater som förolyckats på sina arbeten.

Det blev även ett kraftfullt sätt att sätta fokus på arbetsmiljön och kravet på Nollvision.

Det viktigaste av allt är att arbetsmiljöfrågorna nu finns i människors medvetande och även kommit upp på den politiska dagordningen. Frågan

måste nu prioriteras högre bland byggherrar, politiker och andra makthavare.

På DN-debatt den 8 juni gick Hans Tilly ut med IF Metalls Stefan Löfvén att regeringen nu inte längre kan blunda för arbetsmiljöfrågor. "Vilka arbetare står på tur att dö i juni?" Regeringen har dramatiskt dragit ned på anslagen till Arbetsmiljöverket, lagt ned Arbetslivsinstitutet med mera. Byggnads kräver nu att regeringen agerar och ökar bland annat antalet inspektioner på farliga arbetsplatser och återinrättar Arbetslivsinstitutet.

FOTO: FREDRIK SANDBERG

Byggnadsarbetare på ett JM-bygge i Frösunda i Stockholm höll en tyst minut onsdagen den 8 juni för döda byggnadsarbetare.

Lex Laval ska rivas upp

Ett mycket glädjande besked från en majoritet i Riksdagen är att Lex Laval ska rivas upp.

Regeringen ska agera för en förändring av EU-rätten. En utredning ska tillsättas och vara klar senast den 1 september 2012.

Tråkigt nog innebär det att social dumpning och låglönekonkurrens kan fortsätta ytterligare ett år, trots att det finns en klar riksdagsmajoritet för upphävande av Lex Laval. Det innebär ytterligare ett år av lägre löner, bristfälliga försäkringar och möjlighet att undgå

kollektivavtal för företag som utstationerar sin arbetskraft till Sverige.

Det hela började för sex år sedan då de svenska byggfacken blockerade ett bygge av en skola utanför Stockholm då ett lettiskt företag vägrat teckna kollektivavtal i Sverige. Till slut avgjordes tvisten i EU-domstolen. Den slog fast att fackliga organisationer inte kan kräva samma rättigheter för anställda från andra länder i EU som för de som bor i Sverige. Facken har bara rätt att kräva miniminivåer inom ett begränsat urval villkor: som lön, arbetstider, säkerhet och skydd mot diskriminering.

Hans Tilly.

Den svenska lagstiftningen anpassades efter EU-domstolen utslag. Men den rödgröna oppositionen tyckte att regeringen gick för långt och att regeländringarna, vanligtvis kallade Lex Laval, minskade den fackliga förhandlingsrätten mer än vad

som motiverades av EU-domen.

Nu har alltså oppositionen, en majoritet av ledamöterna i arbetsmarknadsutskottet, krävt att Lex Laval ska rivas upp och att frågan ska utredas en gång till. Så nu ska regeringen återkomma nästa höst. Värt att notera är att regeringen lidit många nederlag i just arbetsmarknadsfrågor.

– Regeringen får nu bekänna färg om de värnar om den svenska modellen där kollektivavtal skall gälla för alla oavsett nationalitet – en grundbult som Byggnads alltid kommer att prioritera och strida för, säger Hans Tilly, Byggnads ordförande.

CUP BYGGNADS

Final, pojkar födda -94

Västerbotten – Småland

Halmstad Arena 6 juli kl 19.30

**Aktiviteter pågår
hela kvällen med
start redan kl 17.00**

**Kom och träffa och tävla med
Dogge Doggelito!**

I samarbete med
Svenska Fotbollförbundet

CUP BYGGNADS

Schysta villkor – rent spel för alla lag

Etik i praktiken – attityder till svartarbete

Byggnads deltar i ett seminarium i, med bland andra Byggbranschen i samverkan. Bakgrunden är attitydprojektet Ren byggbransch som syftar till att förändra attityderna till svartarbete.

Almedalen den 4 juli kl. 13.00–14.30 på Wisby Strand

Det finns plats för etik enligt den nya skolplanen (GY11), men hur får vi in etiken i den praktiska verkligheten? De inbjudna gästerna diskuterar attityderna till svartarbete.

Moderator: Fredrik Karlsson, Byggvärlden

Medverkande: Gisela Höberg, informationschef Sveriges Byggindustrier (BI), och Matz Larsson, kommunikationschef Byggnads, båda projektledare för Ren byggbransch. Lars Tullstedt, expert kompetensförsörjning, Sveriges Byggindustrier. Anders Danielsson, vd Skanska Sverige AB. Jonas Lundin, vd Sandå måleri. Bertil Östberg, statssekreterare utbildningsdepartementet. Jan Stenström och Leif Svanberg, lärare på byggymnasiet. Leo Razzak, Fryshuset.

FOTO: KNUT KOIVISTO

Kulturstipendiaterna samlades på Rönneberga för prisutdelning och middag.

Stolta kulturstipendiater

Årets 21 utsedda stipendiater i bildkonst, musik, teater och lyrik tog glada emot sina priser och stipendier på mellan 5 000 och 15 000 kronor av Håkan Juholt, ordförande i Byggnads kulturstipendienämnd, under en ceremoni på Rönneberga kursgård den 13 juni.

Den före detta snickaren Mats Hammarlund fick ett hedersomnämmande för sin "mitt på spiken poesi" och läste några valda dikter för publiken. **Läs motiveringarna på www.byggnads.se. Där går det även att ladda ner bilder.**

Klipp ut och ta med!

GRATIS INTRÄDE!
för medlemmar i Byggnads med familj!

CUP BYGGNADS
Final, pojkar födda -94
Västerbotten – Småland
Halmstad Arena 6 juli kl 19.30

Aktiviteter pågår hela kvällen med start redan kl. 17.00

Namn: _____

Medlemsnummer: _____

Glöm inte kupongen!

BYGGNADS

Samarbete med Svenska Fotbollförbundet

A-kassan

Ersättning från A-kassan betalas ut den 30 juni samt den 7, 14, 21 och den 28 juli.

Autogiro

Betalar du medlemsavgift via autogiro måste pengar finnas på ditt konto senast den 26 juli.

MÖTEN & SÅNT

SVENSKA BYGGNADSRARBETAREFÖRBUNDET, 106 32 STOCKHOLM
BESÖKSADRESS: HAGAGATAN 2, STOCKHOLM, TEL: 08-728 48 00

Byggnads Norrbotten

Nygatan 3, Luleå
Tfn 010-601 10 05
Fax 010-601 12 87
norrbotten@byggnads.se

Medlemskrets Arjeplog: Möte tors den 25 aug kl. 17.00. ABF-lokalen och spångarna.

054-83 47 42

bygg29an@byggnads.se

Sektion 08, Hagfors: Medlemsmöte tors 25 aug kl. 17.00. LO-lokalen Metall.

Sektion 10, Kristinehamn: Medlemsmöte tis 23 aug kl. 17.00. Lokal, Folkets Hus.

Avd 25, Byggnads Uppland

Portalgatan 32, Uppsala
Tfn 018-19 45 00
Fax 018-19 45 01
uppland@byggnads.se

Sektion 6, Uppsala: Medlemslotteri och spiktävling lör den 13 aug mellan kl. 10.00 – 17.00 på American Car Show i Slottsparken Uppsala. Vid frågor kontakta Henrik Nyström, tel: 070-2552335.

Avd 35, Byggnads Linköping

Majgatan 2, Linköping
Tfn 013-37 44 00, fax 013-12 25 13, linkoping@byggnads.se

Motalasektionen: sektionensmöte fre den 19 aug på Kung Sverker. Båten avgår kl. 19.00 och återkommer kl. 23.00. Anmälan till avd 013-37 44 00 eller Sören 010-601 11 09 senast den 6 juli. Obs. Anmälan är bindande. Välkomna!

Avd 29, Bygg 29:an Värmland

Posthornsgatan 8, Karlstad
Tfn 054-87 58 00,

Vill du annonsera om möten och aktiviteter?

Mejla: asa.kemkes@byggnads.se

SISTA ORDET

BE INTE OM URSÄKT FÖR DET SOM INTRESSERAR DIG

JAG GILLAR KULTUR med lite skit under naglarna. Ibland kan man tro att det bara är finkultur som Operan eller Dramaten som betyder något. För mig är en riktigt bra låt av Bruce Springsteen en upplevelse utöver det vanliga. En fantastisk kombination av bra musik och texter som beskriver arbetarklassen i USA.

Man behöver inte åka över Atlanten för att hitta bra rockpoeter. Det finns inte mycket som slår en konsert med Ulf Lundell en varm sommarkväll. Få personer har så säkert som han beskrivit Sverige och svenskarna. Ulf Lundell är inte heller rädd att ställning för de utsatta och beskriva vårt samhälle ur ett vänsterperspektiv. Kan inte heller låta bli att i sammanhanget nämna Lars Winnerbäck som på sitt sätt fortsätter i Lundells fotspår.

FÖR MIG ÄR DET VIKTIGT att kulturen vågar beskriva och beröra arbetarklassens villkor och den vardag som de flesta av oss lever i. Det behöver inte bara handla om musik eller texter. En fotbolls- eller ishockeymatch kan också beröra och ge en stor upplevelse.

Det är också viktigt att vi ute på ar-

“Det är också viktigt att vi ute på arbetsplatserna och i byggbodarna är stolta över vårt språk och våra samtal.”

betsplatserna och i byggbodarna är stolta över vårt språk och våra samtal. Den musik vi lyssnar på och det vi läser är vår kultur och våra upplevelser. Vi ska inte be om ursäkt för det vi är intresserade av eller tro att det är mindre värt.

Sedan 1966 delar Svenska Byggnadsarbetareförbundet varje år ut ett antal kulturstipendier. De kan fås för vidareutveckling inom varje gren av kulturell verksamhet i vidsträckt bemärkelse, till exempel litteratur, bildkonst och musik. Det innebär att du som medlem är med och ger ett bidrag till att utveckla och stödja den svenska kulturen.

Senast fick vår diktande kamrat Mats Hammarlund 10 000 kronor i hedersstipendium. Den fina motiveringen löd: Mats Hammarlund är sedan lång tid tillbaka en trogen medverkande i fackföreningsrörelsens tidningar och på våra sam-

mankomster. Med sin träffsäkra ”mitt på spiken”-poesi förmedlar Mats tankar och funderingar om våra dagsaktuella fackliga och politiska frågor som får oss alla andra att fundera och reflektera.

JAG ÄR GLAD att få vara med och stödja en person som verkligen kan beskriva en byggjobbares vardag. Ta gärna tillfället att läsa hans dikter. Avslutningsvis ska ni få ett utdrag ur en dikt av Mats där han på ett bra sätt ifrågasätter nuvarande regeringens arbetsmarknads-politik:

”Fas tre
vad är de’
nytt slaveri lösdrivarlag
eller arbets-
marknadens
ministerns
snillrika drag”

HANS TILLY
förbundsordförande

TELEFON 08-728 48 10
MOBIL 070-552 67 40
E-POST hans.tilly
@byggnads.se

TILLY TYCKER TILL ...

... OM SEMESTER

Nu är det snart dags att ta välbehövlig ledighet. Mina tankar går också till dom som inte har råd med semester. Den politiska kampen för rättvisa tar aldrig ledigt.

... OM TYST MINUT

Vi hade nyss en fin manifestation med tyst minut för våra förolyckade kamrater. Det finns inget annat än en nollvision för dödsolyckor på arbetsplatserna.

... OM HÅKAN JUHOLT

Äntligen en politisk debatt med glöd. Håkan har en härlig retorik.

Posttidning B

Postens returadress

Byggnadsarbetaren
106 32 Stockholm

Adressändring för medlem i Byggnads

Kontakta förbundets
lokala avdelning

Övriga adressändringar

EDB Kundtjänst
171 79 Solna
Tel: 010-588 48 08
Fax: 010-588 78 40
E-post: prenumeration@edb.com

Tack för i vår och ha
en härlig sommar! Vi
ses igen i augusti!

**BYGGNADS
arbetaren**